

Elektronická kniha Projektu Gutenberg s názvom Dymový boh od Willisa Georga Emersona

Táto e-kniha je určená pre kohokoľvek kdekoľvek bezplatne a s takmer žiadne obmedzenia. Môžete ho kopírovať, darovať alebo opätovne ho použiť podľa podmienok licencie Project Gutenberg, ktorá je súčasťou balenia

s touto e-knihou alebo online na www.gutenberg.org

Názov: Dymový boh

Autor: Willis George Emerson

Dátum vydania: 29. októbra 2009 [EBook #3007]

Posledná aktualizácia: 26. januára 2013

Jazyk: angličtina

Kódovanie znakovkej sady: ASCII

*** ZAČIATOK TOHTO PROJEKTU GUTENBERG E-KNIHA DYMOVÝ BOH ***

Produkované Judy Boss a Davidom Widgerom

DYMOVÝ BOH

ALEBO

Cesta do vnútorného sveta

Od Willisa Georgea Emersona

Autor kníh „Buell Hampton“, „Staviteľmi“
a ďalších.

Autorské práva, 1908,

Vyhradený

DO

MÔJ KAMARÁT A SPOLOČNÍK

BONNIE EMERSONOVÁ

MOJA MANŽELKA

Poznámka: Odstránil som nadpisy a čísla strán, spojil som poznámky pod čiarou rozložené na dvoch alebo viacerých stranách, presunul som poznámky pod čiarou bezprostredne pod odsek, ktorý sa na ne vzťahuje, a zmenil som čísla poznámok pod čiarou z 1 na začiatku každej poznámky na postupnosť od 1 do 25. Každé číslo poznámky pod čiarou v texte a celú poznámku pod čiarou som tiež uzavrel do hranatých zátvoriek.

Poznámka: V texte som vykonal nasledujúce zmeny:

RIADOK POZNÁMKY NA STRÁNKE

ORIGINÁL ZMENENÝ NA 97 10 až príliš

126 4 Heddekel Hiddekel

139 1 3 Cratyluo Cratylus

147 11 tiuous tinuous

178 18 Los- Los

180 1 17 Scoreby, Scoresby,

Obsah

DYMOVÝ BOH

<u>PRVÁ ČASŤ.</u>	AUTOROV PREDHOVOR
<u>DRUHÁ ČASŤ.</u>	PRÍBEH OLAF JANSENA
<u>TRETIA ČASŤ.</u>	ZA SEVERNÝM VETROM
<u>ŠTVRTÁ ČASŤ.</u>	V PODSVETÍ
<u>PIATA ČASŤ.</u>	MEDZI L'ADOVÝMI OBLOHAMI
<u>ŠIESTA ČASŤ.</u>	ZÁVER
<u>SIEDMA ČASŤ.</u>	AUTOROV DOSLOV

DYMOVÝ BOH

ALEBO

CESTA DO VNÚTORNÉHO SVETA

„On je Boh, ktorý sedí v strede, na
pupku zeme a on je tlmočníkom

PRVÁ ČASŤ

AUTOROV PREDHOVOR

OBÁVAM SA, že zdanlivo neuveriteľný príbeh, ktorý sa chystám vyrozprávať, bude považovaný skôr za výsledok skresleného intelektu, pravdepodobne vyvolaného pôvabom odhalenia úžasného tajomstva, než za pravdivý záznam o bezkonkurenčných zážitkoch, ktoré vyrozprával istý Olaf Jansen, ktorého výrečné šialenstvo tak oslovilo moju predstavivosť, že všetka myšlienka na analytickú kritiku bola účinne rozptýlená.

Marco Polo sa nepochybne bude nepokojne prevracat' v hrobe pri podivnom príbehu, ktorý mám zaznamenať; príbehu tak zvláštneho ako Munchausenova poviedka. Je tiež nesúrodé, že ja, neveriaci, by som mal byť tým, kto edituje príbeh Olafa Jansena, ktorého meno je teraz prvýkrát dané svetu, no ktorý sa odteraz musí zaradiť medzi významných osobností sveta.

Otvorene priznávam, že jeho vyjadrenia nepripúšťajú žiadnu racionálnu analýzu, ale súvisia s hlbokým tajomstvom zamrznutého Severu, ktoré po stáročia pútalo pozornosť vedcov aj laikov.

Akokoľvek sa líšia od kozmografických rukopisov minulosti, na tieto jasné tvrdenia sa možno spoľahnúť ako na záznam vecí, ktoré Olaf Jansen údajne videl na vlastné oči.

Stokrát som sa sám seba pýtal, či je možné, že geografia sveta je neúplná a že prekvapujúce rozprávanie Olafa Jansena je založené na preukázateľných faktoch. Čitateľ si na tieto otázky môže byť schopný odpovedať k vlastnej spokojnosti, nech je kronikár tohto rozprávania akokoľvek ďaleko od presvedčenia. Niekedy však ani ja neviem, či ma od abstraktnej pravdy odvieďa ignes fatui prefikanej povery, alebo či sú dovtedy akceptované fakty napokon založené na nepravde.

Je možné, že skutočný domov Apolóna nebol v Delfách, ale v tom staršom centre Zeme, o ktorom hovorí Platón, kde hovorí: „Apolónov skutočný domov je medzi Hyperborejcami, v krajine večného života, kde nám mytológia hovorí, že dve holubice letiace z dvoch protiľahlých koncov sveta sa stretli v tejto krásnej oblasti, domove Apolóna. Podľa Hekatea sa Léto, matka Apolóna, narodila na ostrove v Severnom ľadovom oceáne ďaleko za Severným vetrom.“

Nie je mojím zámerom pokúšať sa diskutovať o teogónii božstiev ani o kozmogónii sveta. Mojou jednoduchou povinnosťou je osvetliť svet o doteraz neznámej časti vesmíru, ako ju videl a opísal starý Severan Olaf Jansen.

Záujem o výskum severu je medzinárodný. Jedenásť krajín sa zapája alebo prispelo k nebezpečnej práci pri snahe vyriešiť poslednú zostávajúcu kozmologickú záhadu Zeme.

Existuje príslovie, staré ako svet, že „pravda je zvláštnejšia ako fikcia“ a túto axiómu som si uvedomil prekvapujúcim spôsobom za posledné dva týždne.

Boli práve dve hodiny ráno, keď ma z pokojného spánku prebudilo energické zvonenie zvončeka pri dverách. Nevčasným rušiteľom sa ukázal byť posol, ktorý niesol odkaz, popísaný takmer do nečitateľnosti, od starého Severána menom Olaf Jansen. Po dlhom lúštení som rozoznal písmo, ktoré jednoducho hovorilo: „Som na smrť chorý. Podťte.“ Zavolanie bolo naliehavé a ja som sa neváhal pripraviť.

Možno by som tu mal rovnako dobre vysvetliť, že Olaf Jansen, muž, ktorý nedávno oslávil svoje deväťdesiate piate narodeniny, žije posledných pol tucta rokov sám v nenáročnom bungalove na Glendale Way, neďaleko obchodnej štvrte Los Angeles v Kalifornii.

Bolo to necelých dva roky dozadu, keď som sa jedno popoludnie prechádzal, zaujal ma dom Olafa Jansena a jeho útulné prostredie, jeho majiteľ a obyvateľ, ktorého som neskôr spoznal ako veriaceho v staroveké uctievanie Odina a Thora.

V jeho tvári bola jemnosť a v bystrých, ostrážitých sivých očiach tohto muža, ktorý žil viac ako osemdesiat rokov, láskavý výraz; a zároveň pocit osamelosti, ktorý vo mne vzbudzoval súcitiť. Mierne zhrbený a s rukami zopätými za chrbtom kráčal tam a späť pomalým a odmeraným krokom v ten deň, keď sme sa prvýkrát stretli. Ťažko viem povedať, aký konkrétny motív ma prinútil zastaviť sa v chôdzi a zapojiť sa do rozhovoru s ním. Zdal sa byť potešený, keď som mu pochválil atraktivitu jeho bungalovu a dobre udržiavané vinice a kvety, ktoré sa v hojnosti zhlukovali na jeho oknách, streche a širokom námestí.

Čoskoro som zistil, že môj nový známy nebol obyčajný človek, ale človek s hlbokým a pozoruhodným vzdelaním; muž, ktorý sa v neskorších rokoch svojho dlhého života hlboko ponoril do kníh a zosilnel v sile meditatívneho ticha.

Povzbudil som ho, aby sa rozprával, a čoskoro som pochopil, že v južnej Kalifornii žil iba šesť alebo sedem rokov, ale pred dvanástimi rokmi strávil v jednom zo štátov Blízkeho východu. Predtým bol rybárom pri pobreží Nórska, v oblasti Lofodenských ostrovov, odkiaľ podnikal cesty ešte ďalej na sever na Špicbergu a dokonca do Zeme Františka Jozefa.

Keď som sa začal lúčiť, zdalo sa, že sa zdráha ma pustiť a požiadal ma, aby som prišiel znova. Hoci som si vtedy z toho nič nerobil, teraz si pamätám, že keď som mu podával ruku na rozlúčku, urobil zvláštnu poznámku. „Pridete znova?“ spýtal sa. „Áno, jedného

dňa prídete znova. Som si istý, že prídete; a ukážem vám svoju knižnicu a poviem vám veľa vecí, o ktorých ste nikdy nesnívali, veci také úžasné, že mi možno neuveríte.“

So smiechom som ho ubezpečil, že nielenže prídem znova, ale že budem pripravený uveriť čomukoľvek, čo mi povie o svojich cestách a dobrodružstvách.

V nasledujúcich dňoch som sa dobre zoznámil s Olafom Jansenom a on mi krôčik po krôčiku rozprával svoj príbeh, taký úžasný, že jeho odvážnosť spochybňovala rozum a vieru. Starý Severan sa vždy vyjadroval s takou vážnosťou a úprimnosťou, že ma jeho zvláštne rozprávania uchvátili.

Potom v tú noc prišiel posol a do hodiny som bol pri Olafovom Jansenovom bungalove. Bol veľmi netrpezlivý z dlhého čakania, hoci po zavolaní som okamžite prišiel k jeho posteli.

„Musím sa ponáhľať,“ zvolal, zatiaľ čo mi ešte držal ruku na pozdrav. „Mám ti veľa čo povedať, čo nevieš, a nebudem dôverovať nikomu okrem tebe. Plne si uvedomujem,“ pokračoval rýchlo, „že túto noc neprežijem. Nastal čas pripojiť sa k otcom vo veľkom spánku.“

Upravil som mu vankúše, aby sa cítil pohodlnejšie, a uistil som ho, že som rád, že mu môžem akýmkoľvek spôsobom pomôcť, pretože som si začínal uvedomovať vážnosť jeho stavu.

Neskorá hodina, ticho okolia, zvláštny pocit osamote s umierajúcim mužom spolu s jeho zvláštnym príbehom, to všetko spolu spôsobilo, že mi srdce bilo rýchlo a hlasno pocitom, pre ktorý nemám pomenovanie. V tú noc pri gauči starého Severana bolo veľa ráz a odvtedy bolo mnoho ráz, keď ma skôr pocit ako presvedčenie ovládol a zdalo sa mi, že nielen verím, ale aj skutočne vidím tie zvláštne krajiny, zvláštnych ľudí a zvláštny svet, o ktorých rozprával, a počujem ten mohutný orchestrálny zbor tisícok vášnivých hlasov.

Viac ako dve hodiny sa zdal byť obdarený takmer nadľudskou silou, hovoril rýchlo a podľa všetkého racionálne. Nakoniec mi dal do rúk určité údaje, kresby a hrubé mapy. „Tieto,“ povedal na záver, „nechávam vo vašich rukách. Ak mi sľúbite, že ich dáte svetu, zomriem šťastný, pretože si želám, aby ľudia poznali pravdu, pretože potom sa vysvetlia všetky tajomstvá týkajúce sa zamrznutej Severnej krajiny. Neexistuje žiadna šanca, že by ste utrpeli osud, aký utrpel ja. Nezapútajú vás do okov ani vás neuzavrú do blázince, pretože nerozprávate svoj vlastný príbeh, ale môj, a ja, vďaka bohom Odinovi a Thorovi, budem v hrobe, a tak mimo dosahu neveriacich, ktorí by ma prenasledovali.“

Bez toho, aby som premýšľal o ďalekosiahlych dôsledkoch, ktoré tento sľub so sebou priniesol, alebo bez toho, aby som predvídal mnohé bezsenné noci, ktoré mi tento

záväzok odvtedy priniesol, som mu podal ruku a s ňou aj sľub, že verne splním jeho posledné želanie.

Keď slnko vyšlo nad vrcholky San Jacinta, ďaleko na východe, duch Olafa Jansena, navigátora, objaviteľa a uctievača Odina a Thora, muža, ktorého zážitky a cesty, ako sú rozprávané, nemajú obdobu v celých dejinách sveta, zomrel a ja som zostal sám s mŕtvymi.

A teraz, po tom, čo som sa naposledy rozlúčil s týmto zvláštnym mužom z Lofodenských ostrovov a ešte vzdialenejším „Severne Ho!“, odvážnym bádateľom zamrznutých oblastí, ktorý na sklonku života (po prekročení osemdesiatky) vyhľadal útočisko pokoja a pokoja v slnečnej Kalifornii, sa zaväzujem zverejniť jeho príbeh.

Ale najprv mi dovoľte povedať jednu alebo dve úvahy:

Generácia nasleduje generáciu a tradície z hmlistej minulosti sa odovzdávajú z otca na syna, ale z nejakého zvláštneho dôvodu záujem o ľadom spútanú neznámu s ustupujúcimi rokmi neustupuje, či už v mysliach nevedomých alebo vzdelaných.

S každou novou generáciou nepokojný impulz podnecuje srdcia ľudí zachytiť zahalenú citadelu Arktídy, kruh ticha, krajinu ľadovcov, chladných pustoší vôd a vetrov, ktoré sú zvláštne teplé. Rastúci záujem sa prejavuje o horské ľadovce a oddávajú sa úžasným špekuláciám o zemskom ťažisku, kolíske prílivu a odlivu, kde majú veľryby svoje škôlky, kde magnetická ihla šalie, kde polárna žiara osvetľuje noc a kde sa statočné a odvážne duchovia každej generácie odvážia vydať sa a objavovať, vzdorujúc nebezpečenstvám „najvzdialenejšieho severu“.

Jedným z najschopnejších diel posledných rokov je „Nájdenný raj alebo kolíska ľudskej rasy na severnom póle“ od Williama F. Warrena. Vo svojom starostlivo pripravenom zväzku pán Warren takmer narazil palec na nohe do skutočnej pravdy, ale zdanlivo ju minul len o vlások, ak je odhalenie starého Severana pravdivé.

Vedec Dr. Orville Livingston Leech v nedávnom článku hovorí:

„Možnosti existencie pevniny vo vnútri Zeme sa mi prvýkrát objavili, keď som na brehu Veľkých jazier zdvihol geódu. Geóda je guľovitý a zdanlivo pevný kameň, ale keď sa rozbije, zistí sa, že je dutá a pokrytá kryštálmi. Zem je len väčšou formou geódy a zákon, ktorý vytvoril geódu v jej dutom tvare, nepochybne vytvoril Zem rovnakým spôsobom.“

Pri predstavení témy tohto takmer neuveriteľného príbehu, ako ho vyrozprával Olaf Jansen a doplnil ho rukopis, mapy a hrubé kresby, ktoré mi boli zverené, nachádzam vhodný úvod v nasledujúcom citáte:

„Na počiatku stvoril Boh nebo a zem, a zem bola pustá a prázdna.“ A tiež: „Boh stvoril človeka na svoj obraz.“ Preto aj v materiálnych veciach musí byť človek podobný Bohu, pretože je stvorený na podobu Otca.

Muž si postaví dom pre seba a svoju rodinu. Verandy alebo verandy sú všetky vonkajšie a druhoradé. Budova je v skutočnosti postavená pre pohodlie vo vnútri.

Olaf Jansen prostredníctvom mňa, skromného nástroja, oznamuje prekvapujúce, že podobným spôsobom Boh stvoril zem pre „vnútro“ – teda pre jej pevninu, moria, rieky, hory, lesy a údolia a pre jej ďalšie vnútorné pohodlie, zatiaľ čo vonkajší povrch zeme je iba veranda, predsieň, kde veci rastú v porovnaní s ňou, ale riedko, ako lišajník na úbočí hory, odhodlane sa držiaci pre holú existenciu.

Vezmite vaječnú škrupinu a z každého konca vylomte kúsok veľký ako koniec tejto ceruzky. Vyberte jej obsah a potom budete mať dokonalú reprezentáciu Zeme podľa Olafa Jansena. Vzdialenosť od vnútorného povrchu k vonkajšiemu povrchu je podľa neho asi tristo míľ. Ťažisko nie je v strede Zeme, ale v strede škrupiny alebo kôry; preto, ak je hrúbka zemskej kôry alebo škrupiny tristo míľ, ťažisko je sto päťdesiat míľ pod povrchom.

Vo svojich lodných denníkoch nám arktickí bádatelia hovoria o ponáraní ihly, keď loď pláva v oblastiach najvzdialenejšieho známeho severu. V skutočnosti sa nachádzajú na krivke; na okraji škrupiny, kde je gravitácia geometricky zvýšená, a zatiaľ čo elektrický prúd zdanlivo uháňa do vesmíru smerom k fantómovej predstave severného pólu, ten istý elektrický prúd opäť klesá a pokračuje vo svojej dráhe smerom na juh pozdĺž vnútorného povrchu zemskej kôry.

V dodatku k svojej práci kapitán Sabine uvádza popis experimentov na určenie zrýchlenia kyvadla v rôznych zemepisných šírkach. Zdá sa, že to bol výsledok spoločnej práce Pearyho a Sabina. Hovorí: „Náhodný objav, že kyvadlo po presunutí z Paríža do blízkosti rovníka predĺžilo čas svojho kmitania, dal prvý krok k nášmu súčasnému poznaniu, že polárna os zemegule je menšia ako rovníková; že gravitačná sila na povrchu Zeme sa postupne zvyšuje od rovníka smerom k pólom.“

Podľa Olafa Jansena bol tento náš starý svet na počiatku stvorený výlučne pre „vnútorný“ svet, kde sa nachádzajú štyri veľké rieky – Eufrat, Pison, Gichon a Hiddekel. Tieto isté názvy riek, keď sa používajú na potoky na „vonkajšom“ povrchu Zeme, sú čisto tradičné zo staroveku, ktorý presahuje pamäť ľudstva.

Na vrchole vysokej hory, blízko prameňov týchto štyroch riek, Olaf Jansen, Severan, tvrdí, že objavil dávno stratenú „Rajskú záhradu“, skutočný pupok zeme, a že strávil viac ako dva roky štúdiom a prieskumom tejto úžasnej „vnútornej“ krajiny, prekvapujúcej ohromným rastlinstvom a oplývajúcej obrovskými zvieratami; krajiny,

kde sa ľudia dožívajú stáročí, podľa rádu Metuzaléma a iných biblických postáv; oblasti, kde štvrtinu „vnútorného“ povrchu tvorí voda a tri štvrtiny pevniny; kde sú rozsiahle oceány a mnoho riek a jazier; kde sú mestá vynikajúce v konštrukcii a nádhere; kde sú spôsoby dopravy rovnako pred našimi, ako sme my s našimi chvályhodnými úspechmi pred obyvateľmi „najtemnejšej Afriky“.

Vzdialenosť priamo cez priestor od vnútorného povrchu k vnútornému povrchu je asi o šesťsto míľ menšia ako známy priemer Zeme. V tom istom strede tohto obrovského vákua sa nachádza sídlo elektriny – mamutia guľa matného červeného ohňa – nie prekvapivo jasná, ale obklopená bielym, miernym, svietiacim oblakom, ktorý vydáva rovnomerné teplo a ktorý je držaný na svojom mieste v strede tohto vnútorného priestoru nemenným zákonom gravitácie. Tento elektrický oblak je ľudom „vo vnútri“ známy ako príbytok „Dymového Boha“. Veria, že je to trón „Najvyššieho“.

Olaf Jansen mi pripomenul, ako sme za starých vysokoškolských čias všetci poznali laboratórne demonštrácie odstredivého pohybu, ktoré jasne dokazovali, že ak by Zem bola pevná látka, rýchlosť jej otáčania okolo osi by ju roztrhala na tisíc úlomkov.

Starý Severan tiež tvrdil, že z najvzdialenejších miest pevniny na ostrovoch Špicbergu a Zem Františka Jozefa možno každoročne vidieť krdle husí lietať ešte ďalej na sever, presne ako to námorníci a objavitelia zaznamenávajú do svojich lodných denníkov. Žiaden vedec ešte nebol taký odvážny, aby sa pokúsil vysvetliť, čo i len k vlastnej spokojnosti, ku ktorým územiám sa tieto okrídlené vtáky riadia svojím jemným inštinktom. Olaf Jansen nám však poskytol veľmi rozumné vysvetlenie.

Vysvetľuje sa aj prítomnosť otvoreného mora v Severnej krajine. Olaf Jansen tvrdí, že severný otvor, vstup alebo diera, takpovediac, má šírku asi štrnásťsto míľ. V súvislosti s tým si prečítajme, čo píše bádateľ Nansen na strane 288 svojej knihy: „Nikdy som nemal takú skvelú plavbu. Na sever, stále na sever, s dobrým vetrom, tak rýchlo, ako nás para a plachty dokážu niesť, otvorené more míľu za míľou, hodinu za hodinou, cez tieto neznáme oblasti, stále čistejši a čistejší ľad, by sa dalo takmer povedať: ‚Ako dlho to vydrží?‘ Pohľad sa vždy obracia na sever, keď človek prechádza po mostíku. Hľadí do budúcnosti. Ale vždy je pred ním tá istá tmavá obloha, ktorá znamená otvorené more.“ Opäť, Norwood Review of England vo svojom čísle z 10. mája 1884 hovorí: „Nepripúšťame, že až po pól je ľad – akonáhle sa objaviteľ dostane za veľkú ľadovú bariéru, pred ním sa objaví nový svet, podnebie je mierne ako v Anglicku a potom príjemné ako na Gréckych ostrovoch.“

Olaf Jansen tvrdí, že niektoré z riek „vnútri“ sú väčšie ako naše rieky Mississippi a Amazonka dohromady, čo sa týka objemu prenášanej vody; ich veľkosť je v skutočnosti daná skôr ich šírkou a hĺbkou než ich dĺžkou a práve v ústiach týchto mohutných riek, ako tečú na sever a na juh pozdĺž vnútorného povrchu Zeme, sa

nachádzajú obrovské ľadovce, niektoré z nich široké pätnásť a dvadsať míľ a dlhé od štyridsiatich do sto míľ.

Nie je zvláštne, že v Severnom ľadovom ani Antarktickom oceáne sa nikdy nenašiel ľadovec, ktorý by nebol zložený zo sladkej vody? Moderní vedci tvrdia, že mrazom sa soľ odstraňuje, ale Olaf Jansen tvrdí niečo iné.

Staroveké hinduistické, japonské a čínske spisy, ako aj hieroglyfy vyhynutých rás severoamerického kontinentu, všetky hovoria o zvyku uctievania slnka a v prekvapujúcom svetle odhalení Olafa Jansena je možné, že ľudia vnútorného sveta, zlákaní zábleskami slnka, ktoré svietilo na vnútorný povrch Zeme, buď zo severného alebo južného otvoru, sa stali nespokojnými s „Dymovým Bohom“, veľkým stĺpom alebo materským oblakom elektriny, a unavení svojou neustále miernou a príjemnou atmosférou nasledovali jasnejšie svetlo a nakoniec boli vedení za ľadový pás a rozptýlení po „vonkajšom“ povrchu Zeme, cez Áziu, Európu, Severnú Ameriku a neskôr Afriku, Austráliu a Južnú Ameriku. (1)

(1 Nasledujúci citát je dôležitý: „Z toho vyplýva, že človek, ktorý pochádza z materskej oblasti, ktorá je stále neurčená, ale o ktorej viaceré okolnosti naznačujú, že sa nachádzala na severe, sa rozšíril niekoľkými smermi; že jeho migrácie prebiehali neustále zo severu na juh.“ – M. le Marquis G. de Saporta, v Popular Science Monthly, október 1883, strana 753.)

Je pozoruhodné, že ako sa blížíme k rovníku, ľudská rasa klesá. Patagončania z Južnej Ameriky sú však pravdepodobne jedinými domorodcami zo stredu Zeme, ktorí vyšli cez otvor zvyčajne označovaný ako Južný pól, a nazývajú sa aj obri.

Olaf Jansen tvrdí, že na počiatku svet stvoril Veľký architekt vesmíru, aby človek mohol prebývať na jeho „vnútornom“ povrchu, ktorý odvtedy slúžil ako príbytok pre „vyvolených“.

Tí, ktorí boli vyhnaní z „Rajskej záhrady“, si so sebou priniesli aj svoju tradičnú históriu.

Dejiny ľudí žijúcich „vnútri“ obsahujú rozprávanie pripomínajúce príbeh o Noemovi a arche, s ktorým sme oboznámení. Odplavil sa, rovnako ako Kolumbus, z istého prístavu do cudzej krajiny, o ktorej počul ďaleko na severe, a vzal so sebou všetky druhy poľnej zveri a nebeského vtáctva, ale odvtedy o ňom nikdy nebolo počuť.

Na severných hraniciach Aljašky a ešte častejšie na sibírskom pobreží sa nachádzajú pohrebiská obsahujúce kly zo slonoviny v takom veľkom množstve, že to naznačuje pohrebiská zo staroveku. Podľa Olafa Jansena pochádzajú z bohatej živočíšnej fauny, ktorá sa vyskytne na poliach, v lesoch a na brehoch početných riek Vnútorného sveta. Materiály boli zachytené oceánskymi prúdmi alebo unesené na ľadových kryhách a

nahromadili sa ako naplavené drevo na sibírskom pobreží. Toto sa deje už stáročia, a preto tieto tajomné pohrebiská.

William F. Warren vo svojej už citovanej knihe na stranách 297 a 298 o tejto téme hovorí: „Arktické skaly hovoria o stratenej Atlantíde, ktorá je úžasnejšia ako Platónova. Ložiská fosílnej slonoviny na Sibíri prevyšujú všetko podobné na svete. Prinajmenšom od čias Plínia sa neustále ťažia a stále sú hlavným sídlom zásobovania. Pozostatky mamutov sú také hojné, že, ako hovorí Gratacap, „severné ostrovy Sibíri sa zdajú byť postavené z natlačených kostí“. Iný vedecký autor, hovoriac o ostrovoch Novej Sibíri severne od ústia rieky Leny, používa túto formuláciu: „Každý rok sa zo zeme vykope veľké množstvo slonoviny. V skutočnosti sa predpokladá, že niektoré z ostrovov nie sú ničím iným ako nahromadením naplaveného dreva a zmrazenými telami mamutov a iných predpotopných zvierat.“ Z toho môžeme usudzovať, že počas rokov, ktoré uplynuli od ruského dobytia Sibíri, sa zozbierali užitočné kly z viac ako dvadsiatich tisíc mamutov.“

Ale teraz k príbehu Olafa Jansena. Podávam ho podrobne, tak ako ho sám zapísal do rukopisu, a do príbehu, presne tak, ako ich umiestnil, sú votkané určité citáty z nedávnych prác o prieskume Arktídy, ktoré ukazujú, ako starostlivo starý Severan porovnával so svojimi vlastnými skúsenosťami skúsenosti iných cestovateľov na zamrznutom Severe. Takto napísal žiak Odina a Thóra:

DRUHÁ ČASŤ

PRÍBEH OLAF JANSENA

Volám sa Olaf Jansen. Som Nór, hoci som sa narodil v malom ruskom námorníckom mestečku Uleaborg na východnom pobreží Botnického zálivu, severného ramena Baltského mora.

Moji rodičia boli na rybárskej plavbe v Botnickom zálive a v čase môjho narodenia, dvadsiateho siedmeho októbra 1811, pristáli v tomto ruskom meste Uleaborg.

Môj otec, Jens Jansen, sa narodil v Rodwigu na škandinávskom pobreží, neďaleko Lofodenských ostrovov, ale po svadbe sa usadil v Štokholme, pretože v tomto meste bývala rodina mojej matky. Keď som mal sedem rokov, začal som chodiť s otcom na jeho rybárske výlety pozdĺž škandinávskeho pobrežia.

Už v ranom veku som prejavoval nadanie pre knihy a vo veku deviatich rokov ma umiestnili do súkromnej školy v Štokholme, kde som zostal až do svojich štrnástich rokov. Potom som pravidelne chodil s otcom na všetky jeho rybárske plavby.

Môj otec bol muž vysoký celých 190 centimetrov a vážil viac ako 45 kilogramov, typický Severan toho najdrsnejšieho druhu, schopný väčšej výdrže ako ktorýkoľvek

iný muž, akého som kedy poznal. V jemných drobnostiach mal v sebe jemnosť ženy, no jeho odhodlanie a sila vôle boli neopísateľné. Jeho vôľa nepripúšťala porážku.

Mal som devätnásť rokov, keď sme sa vydali na našu poslednú rybársku cestu, ktorá vyústila do zvláštneho príbehu, ktorý bude rozprávaný svetu – ale až keď dokončím svoju pozemskú púť.

Nedovolím si, aby boli fakty, ako ich poznám, zverejnené, kým žijem, zo strachu pred ďalším ponížením, väznením a utrpením. Najprv ma kapitán veľrybárskej lode, ktorá ma zachránila, spútal, a to len preto, že som povedal pravdu o úžasných objavoch, ktoré sme s otcom urobili. Ale to ani zďaleka nebol koniec môjho mučenia.

Po štyroch rokoch a ôsmich mesiacoch neprítomnosti som dorazil do Štokholmu, kde som zistil, že moja matka zomrela predchádzajúci rok a majetok, ktorý mi rodičia zanechali, bol síce v držbe matkinej rodiny, ale okamžite bol prevedený na mňa.

Všetko by mohlo byť v poriadku, keby som si z pamäti vymazal príbeh nášho dobrodružstva a hroznej smrti môjho otca.

Nakoniec som jedného dňa podrobne vyrozprával príbeh svojmu strýkovi Gustafovi Osterlindovi, mužovi so značným majetkom, a naliehal som na neho, aby mi zostavil expedíciu na ďalšiu plavbu do cudzej krajiny.

Najprv som si myslel, že môj projekt uprednostňuje. Zdal sa byť zaujatý a pozval ma, aby som predstúpil pred určitých úradníkov a vysvetlil im, tak ako som to urobil jemu, príbeh našich ciest a objavov. Predstavte si moje sklamanie a hrôzu, keď na konci môjho rozprávania môj strýko podpísal určité dokumenty a bez varovania som sa ocitol zatknutý a uponáhľaný do pochmúrneho a desivého väzenia v blázinci, kde som zostal dvadsaťosem rokov – dlhé, únavné, strašné roky utrpenia!

Nikdy som neprestal tvrdiť, že som zdravý rozum, a protestovať proti nespravodlivosti môjho uväznenia. Nakoniec, 17. októbra 1862, ma prepustili. Môj strýko zomrel a priatelia mojej mladosti boli teraz cudzí. Vskutku, muž starší ako päťdesiat rokov, o ktorom je známy len záznam o šialenstve, nemá žiadnych priateľov.

Nevedel som, čím sa mám živiť, ale inštinktívne som sa otočil k prístavu, kde kotvilo veľké množstvo rybárskych lodí, a do týždňa som sa plavil s rybárom menom Yan Hansen, ktorý sa vydával na dlhú rybársku plavbu na Lofodenské ostrovy.

Tu sa moje skoršie roky výcviku ukázali ako najväčšia výhoda, najmä v tom, že mi umožnili byť užitočným. Toto bol len začiatok ďalších ciest a vďaka šetrnému hospodáreniu som si o niekoľko rokov mohol zaobstarat' vlastnú rybársku brigu. Dvadsaťsedem rokov potom som sledoval more ako rybár, päť rokov som pracoval pre iných a posledných dvadsaťdva pre seba.

Počas všetkých týchto rokov som bol veľmi usilovným študentom kníh, ako aj tvrdo pracoval vo svojom podnikaní, ale dával som si veľký pozor, aby som nikomu nepovedal príbeh o objavoch, ktoré sme urobili s otcom. Aj v tomto neskorom čase by som sa bál, že by niekto videl alebo sa dozvedel o veciach, ktoré píšem, a o záznamoch a mapách, ktoré mám u seba. Keď sa moje dni na zemi skončia, zanechám mapy a záznamy, ktoré osvietia a dúfam, že aj prospejú ľudstvu.

Spomienka na moje dlhé väznenie s maniakmi a všetky tie hrozné muky a utrpenia je príliš živá na to, aby som sa nechal ďalej riskovať.

V roku 1889 som predal svoje rybárske lode a zistil som, že som nazhromaždil majetok, ktorý mi stačil na zvyšok života. Potom som prišiel do Ameriky.

Dvanásť rokov som žil v Illinois, neďaleko Batavie, kde som zhromaždil väčšinu kníh v mojej súčasnej knižnici, hoci som si zo Štokholmu priniesol mnoho vybraných zväzkov. Neskôr som prišiel do Los Angeles, kam som dorazil 4. marca 1901. Tento dátum si dobre pamätám, pretože to bol druhý deň inaugurácie prezidenta McKinleyho. Kúpil som si tento skromný dom a rozhodol som sa, že tu v súkromí svojho príbytku, chránený vlastným viničom a figovníkom a s knihami okolo seba, vytvorím mapy a kresby nových krajín, ktoré sme objavili, a tiež podrobne napíšem príbeh od chvíle, keď sme s otcom opustili Štokholm, až do tragickej udalosti, ktorá nás rozdelila v Antarktickom oceáne.

Dobre si pamätám, že sme tretieho apríla 1829 opustili Štokholm na našej rybárskej šalupe a plavili sme sa na juh, pričom sme nechali ostrov Gothland naľavo a ostrov Öland napravo. O niekoľko dní neskôr sa nám podarilo obísť mys Sandhommar a prešli sme cez záliv, ktorý oddeľuje Dánsko od škandinávskeho pobrežia. V pravý čas sme zakotvili v meste Christiansand, kde sme si dva dni oddýchli, a potom sme sa vydali okolo škandinávskeho pobrežia na západ smerom k Lofotským ostrovom.

Môj otec bol vo výbornej nálade kvôli vynikajúcemu a uspokojivému výnosu z nášho posledného úlovku, ktorý sme predali v Štokholme, namiesto toho, aby sme ho predali v jednom z námorných miest pozdĺž škandinávskeho pobrežia. Obzvlášť ho potešil predaj niekoľkých slonovinových klov, ktoré našiel na západnom pobreží Zeme Františka Jozefa počas jednej zo svojich severných plavieb v predchádzajúcom roku, a vyjadril nádej, že tentoraz budeme mať opäť to šťastie naložiť našu malú rybársku šalupe slonovinou namiesto tresky, sled'a, makrely a lososa.

V Hammerfeste, na 71. stupni a 40. minúte zemepisnej šírky, sme zakotvili na niekoľko dní odpočinku. Tu sme zostali týždeň, naložili sme si ďalšie zásoby potravín a niekoľko sudov s pitnou vodou a potom sme sa plavili smerom na Špicberg.

Prvých pár dní sme mali otvorené more a priaznivý vietor, no potom sme narazili na veľa ľadu a ľadovcov. Loď väčšia ako naša malá rybárska šalupa by sa s najväčšou pravdepodobnosťou predierala labyrintom ľadovcov alebo sa pretlačila cez sotva otvorené kanály. Tieto obrovské horské pásma predstavovali nekonečný sled krištáľových palácov, mohutných katedrál a fantastických pohorí, pochmúrnych a strážnych, nehybných ako nejaký týčiaci sa útes z pevnej skaly, stojacich; tichých ako sfinga, odolávajúci nepokojným vlnám rozbúreného mora.

Po mnohých tesných únikoch sme 23. júna dorazili na Špicbergu a na krátky čas sme zakotvili v zálive Wijade, kde sme mali celkom úspešné úlovky. Potom sme zdvihli kotvy a preplavili sa cez Hinloppenský prieliv a plavili sa pozdĺž severovýchodnej pevniny.(2)

(2 Pripomeňme si, že Andree sa na svoju osudnú plavbu balónom vydal zo severozápadného pobrežia Špicbergov.)

Od juhozápadu fúkal silný vietor a môj otec povedal, že by sme ho mali využiť a pokúsiť sa dostať do Zeme Františka Jozefa, kde rok predtým náhodou našiel slonovinové kly, ktoré mu v Štokholme priniesli takú dobrú cenu.

Nikdy predtým ani potom som nevidel toľko morského vtáctva; bolo ich toľko, že zakrývali skaly na pobreží a zatemňovali oblohu.

Niekoľko dní sme sa plavili pozdĺž skalnatého pobrežia Zeme Františka Jozefa. Nakoniec zafúkal priaznivý vietor, ktorý nám umožnil dosiahnuť západné pobrežie a po dvadsiatich štyroch hodinách plavby sme dorazili do krásnej zátoky.

Človek by len ťažko uveril, že je to ďaleká severná krajina. Miesto bolo zelené rastúcou vegetáciou a hoci oblasť nezaberala viac ako jeden alebo dva akre, vzduch bol teplý a pokojný. Zdalo sa, že práve v tomto bode je vplyv Golfského prúdu najvýraznejší.(3)

(3 Sir John Barrow, Bart., FRS, vo svojom diele s názvom „Cesty objavov a výskumu v arktických oblastiach“ uvádza na strane 57: „Pán Beechey sa odvoláva na to, čo sa často zisťuje a všíma – miernu teplotu na západnom pobreží Špicbergov, kde je malý alebo žiadny pocit chladu, hoci teplomer môže byť len niekoľko stupňov nad bodom mrazu. Žiarlivý a živý efekt jasného dňa, keď slnko svieti s čistou oblohou, ktorej azúrový odtieň je taký intenzívny, že nenachádza obdobu ani na chválenej talianskej oblohe.“)

Na východnom pobreží bolo množstvo ľadovcov, no napriek tomu sme boli na otvorenej vode. Ďaleko na západ od nás sa však nachádzali ľadové pokrývky a ešte ďalej na západ sa ľad javil ako pohoria nízkych kopcov. Pred nami a priamo na severe sa rozprestieralo otvorené more.(4)

(4 Kapitán Kane na strane 299 cituje z Mortonovho denníka z pondelka 26. decembra a hovorí: „Pokiaľ som videl, otvorené chodby boli široké pätnásť míľ alebo viac, pričom ich niekedy oddeloval rozdrvený ľad. Ale je to všetko malý ľad a myslím si, že buď sa vytlačí do otvoreného priestoru na severe, alebo zhnie a klesne, keďže som žiadny nevidel pred sebou na severe.“)

Môj otec bol horlivým veriteľom v Odina a Thora a často mi hovoril, že sú to bohovia, ktorí prišli zďaleka spoza „Severného vetra“.

Otec mi vysvetlil, že existuje tradícia, že ešte ďalej na severe sa nachádza krajina krajšia, než akú kedy poznal smrteľný človek, a že ju obývajú „Vyvolení“. (5)

(5 V diele „Deutsche Mythologie“, strana 778, z pera Jakoba Grimma nachádzame nasledovné: „Potom synovia Bora postavili uprostred vesmíru mesto s názvom Asgard, kde bývajú bohovia a ich príbuzní a z tohto príbytku konajú toľko úžasných vecí na zemi aj na nebi nad ňou. V tom meste je miesto s názvom Illidskjalf a keď tam Odin sedí na svojom vznešenom tróne, vidí celý svet a rozoznáva všetky činy ľudí.“)

Moju mladícku predstavivosť rozdúchala horlivosť, zápal a náboženská horlivosť môjho dobrého otca a zvolal som: „Prečo sa nevyplaviť do tejto krásnej krajiny? Obloha je pekná, vietor priaznivý a more otvorené.“

Aj teraz vidím na jeho tvári výraz príjemného prekvapenia, keď sa otočil ku mne a spýtal sa: „Syn môj, si ochotný ísť so mnou a preskúmať – ísť ďaleko za hranice, kam sa človek kedy odvážil?“ Odpovedal som kladne. „Dobre,“ odpovedal. „Nech nás boh Odin ochraňuje!“ a rýchlo nastavil plachty, pozrel na náš kompas, otočil provu priamo na sever cez otvorený kanál a naša plavba sa začala. (6)

(6 Hall píše na strane 288: „23. januára sa dvaja Eskimáci v sprievode dvoch námorníkov vydali k mysu Lupton. Hlásili o mori otvorenej vody, ktoré sa tiahlo tak ďaleko, kam oko dosiahlo.“)

Slnko bolo nízko na obzore, keďže bolo ešte len začiatok leta. V skutočnosti sme mali pred sebou takmer štyri mesiace dňa, kým sa opäť rozhostila mrazivá noc.

Naša malá rybárska šalupa sa vrhla vpred, akoby rovnako ako my dychtila po dobrodružstve. Do tridsiatich šiestich hodín sme boli mimo dohľadu najvyššieho bodu pobrežia Zeme Františka Jozefa. Zdalo sa, že sme sa ocitli v silnom prúde tiahnucom sa od severu ku severovýchodu. Ďaleko vpravo a vľavo od nás boli ľadovce, ale naša malá šalupa sa rútila po úzkych prielivoch a prechádzala cez kanály a von na otvorené more – kanály na niektorých miestach také úzke, že keby naše plavidlo nebolo malé, nikdy by sme sa nimi nedostali.

Na tretí deň sme prišli na ostrov. Jeho brehy obmývalo otvorené more. Môj otec sa rozhodol vylodiť a jeden deň ju preskúmať. Táto nová zem bola bez dreva, ale na

severnom pobreží sme našli veľké nahromadenie naplaveného dreva. Niektoré kmene stromov boli dlhé štyridsať stôp a v priemere dva stopy.(7)

(7 Greely nám v 1. zv. na strane 100 hovorí, že: „Vojáci Connell a Frederick našli na pláži, tesne nad hranicou najvyššej hladiny vody, veľký ihličnatý strom. Mal obvod takmer tridsať palcov, dĺžku asi tridsať stôp a zrejme ho na toto miesto zanesol prúd v priebehu niekoľkých rokov. Časť z neho bola vyrúbaná na palivové drevo a po prvýkrát v tomto údolí jasný a veselý táborák poskytol človeku útechu.“)

Po jednoduchovom prieskume pobrežia tohto ostrova sme zdvihli kotvu a otočili sme provu na sever do otvoreného mora.(8)

(8 Dr. Kane na strane 379 svojich diel hovorí: „Neviem si predstaviť, čo sa stane s ľadom. Silný prúd neustále nastupuje na sever; ale z výšky viac ako päťsto stôp som videl len úzke pásy ľadu s veľkými priestormi otvorenej vody, širokými od desať do pätnásť míľ, medzi nimi. Preto musí byť ísť do otvoreného priestoru na severe, alebo sa rozpustiť.“)

Pamätám si, že ani môj otec, ani ja sme neochutnali jedlo takmer tridsať hodín. Možno to bolo kvôli napätiu z vzrušenia z našej zvláštnej plavby vo vodách ďalej na sever, povedal môj otec, než kde kedy bol ktokoľvek predtým. Aktívna mentalita otupila požiadavky fyzických potrieb.

Namiesto toho, aby bola zima taká intenzívna, ako sme očakávali, bolo naozaj teplejšie a príjemnejšie ako v Hammerfeste na severnom pobreží Nórska, asi pred šiestimi týždňami.(9)

(9 Druhá plavba kapitána Pearyho spomína ďalšiu okolnosť, ktorá môže slúžiť na potvrdenie domnienky, ktorú niektorí už dlho zastávajú, že na póle alebo v jeho blízkosti existuje otvorené more bez ľadu. „Druhého novembra,“ hovorí Peary, „sa vietor zosilnil na víchricu od severu cez západ, ktorá znížila teplomer pred polnocou na 5 stupňov, zatiaľ čo zosilnenie vetra na ostrove Melville bolo pri nízkych teplotách zvyčajne sprevádzané súčasným zvýšením teplomeru. Nemôže to,“ pýta sa, „byť spôsobené vetrom fúkajúcim nad otvoreným morom v tej istej strane, z ktorej vietor fúka? A potvrdzuje to názor, že na póle alebo v jeho blízkosti existuje otvorené more?“)

Obaja sme otvorene priznali, že sme veľmi hladní, a tak som hneď pripravil výdatné jedlo z našej dobre zásobenej špajze. Keď sme sa srdečne najedli, povedal som otcovi, že si myslím, že zaspím, pretože sa mi začína cítiť dosť ospalo. „Dobre,“ odpovedal, „budem strážiť.“

Neviem určiť, ako dlho som spal; viem len, že ma hrubo zobudil hrozný rozruch šalupy. Na moje prekvapenie som našiel otca tvrdo spať. Volal som na neho a on sa prudko

postavil a rýchlo vyskočil na nohy. Keby sa nebol okamžite chytil zábradlia, určite by ho hodilo do rozbúrených vĺn.

Zúrila prudká snehová búrka. Vietor fúkal priamo do kormy, hnal našu šalupu obrovskou rýchlosťou a každú chvíľu hrozil, že nás prevráti. Nebolo nazvyš, plachty museli byť okamžite stiahnuté. Naša loď sa zvíjala v krčoch. Vedeli sme, že po oboch stranách je niekoľko ľadovcov, ale našťastie bol kanál otvorený priamo na sever. Ale zostane to tak aj naďalej? Pred nami, obklopujúc horizont zľava doprava, bola parná hmla alebo opar, čierna ako egyptská noc na okraji vody a biela ako parný oblak smerom hore, ktorá sa nakoniec stratila z dohľadu, keď sa zmiešala s veľkými bielymi vločkami padajúceho snehu. Či zakrývala zradný ľadovec alebo nejakú inú skrytú prekážku, o ktorú by naša malá šalupa narazila a poslala nás do vodného hrobu, alebo to bol len jav arktickej hmly, nebolo možné určiť.(10)

(10 Na strane 284 svojich diel Hall píše: „Z vrcholu Providence Berg bolo na severe vidieť tmavú hmlu, ktorá naznačovala vodu. O 10:00 hod. traja muži (Kruger, Nindemann a Hobby) išli k mysu Lupton, aby zistili, ak je to možné, rozsah otvorenej vody. Po návrate hlásili niekoľko otvorených priestorov a veľa mladého ľadu – nie staršieho ako jeden deň, tak tenkého, že sa dal ľahko rozbiť hádzaním kúskov ľadu.“)

Akým zázrakom sme unikli úplnému zničeniu, neviem. Pamätám si, ako naša malá loďka vrzgala a stonala, akoby sa jej zlomili kĺby. Hojdala sa a potácala sa sem a tam, akoby ju zvieral nejaký prudký prúd víru alebo morského víru.

Našťastie bol náš kompas pripevnený dlhými skrutkami k priečnemu trámu. Väčšina našich zásob sa však vysypala a odplavila z paluby člna a keby sme sa hneď na začiatku neboli opatrní a pevne sa nepriviazali k sťažňom šalupy, boli by sme strhnutí rozbúreným morom.

Ponad ohlušujúci hukot zúrivých vĺn som počul otcov hlas. „Bud’ odvážny, syn môj,“ kričal, „Odin je boh vôd, spoločník statočných a je s nami. Neboj sa.“

Zdalo sa mi, že neexistuje žiadna šanca uniknúť hroznej smrti. Malá šalupa prevážala vodu, sneh padal tak rýchlo, že nás oslepoval, a vlny sa rútili cez naše latríny v bezohľadnej zúrivosti, bielej striekajúcej vode. Nebolo možné povedať, kedy narazíme na nejaký unášaný ľadový plášť. Obrovské vlny nás vynášali na samé vrcholky horských vĺn a potom nás vrhali do hlbín morskej níziny, akoby naša rybárska šalupa bola krehkou mušľou. Obrovské vlny s bielymi členkami, ako skutočné múry, nás ohradzovali vpredu aj vzadu.

Táto strašná, nervy drásajúca skúška s nepomenovateľnými hrôzami napätia a neopísateľnou agóniou strachu trvala viac ako tri hodiny a celý čas nás hnala vpred

prudkou rýchlosťou. Potom zrazu, akoby sa unavil zúfalým úsilím, vietor začal zmierňovať svoju zúrivosť a postupne utíchať.

Konečne sme sa ocitli v dokonalom pokoji. Hmla tiež zmizla a pred nami sa rozprestieral bezľadový kanál široký asi desať alebo pätnásť míľ, s niekoľkými ľadovcami ďaleko napravo a prerušovaným súostrovím menších ľadovcov naľavo.

Pozorne som sledoval otca, odhodlaný mlčať, kým neprehovorí. Zakrátko si odviazal lano z pásu a bez slova začal spúšťať pumpy, ktoré našťastie neboli poškodené, a zbavoval šalupu vody, ktorú naplavila počas šialenstva búrky.

Natiahol plachty šalupy tak pokojne, akoby nahadzoval rybársku sieť, a potom poznamenal, že sme pripravení na priaznivý vietor, keď príde. Jeho odvaha a vytrvalosť boli skutočne pozoruhodné.

Pri prešetrení sme zistili, že nám zostala menej ako tretina zásob a k nášmu veľkému zdeseniu sme zistili, že naše sudy s vodou boli počas prudkých ponorov našej lode strhnuté cez palubu.

Dva naše sudy s vodou boli v hlavnom nákladnom priestore, ale oba boli prázdne. Mali sme slušnú zásobu jedla, ale žiadnu čerstvú vodu. Hneď som si uvedomil hroznosť našej situácie. Zakrátko ma premohol hltavý smäd. „Je to naozaj zlé,“ poznamenal môj otec. „Ale osušme si otrhané oblečenie, lebo sme premočení na kožu. Dôveruj bohu Odinovi, syn môj. Nestrácaj nádej.“

Slnko pražilo šikmo, akoby sme boli v južnej zemepisnej šírke, a nie na ďalekom severe. Otáčalo sa, jeho obežná dráha bola stále viditeľná a každý deň stúpalo vyššie a vyššie, často zahalené hmlou, no vždy nazeralo cez čipku oblakov ako nejaké ustráchané oko osudu, strážiace tajomnú severnú zem a žiarlivo sledujúce ľudské žarty. Ďaleko napravo od nás boli nádherné lúče, ktoré pokrývali hranoly ľadovcov. Ich odrazy vyžarovali záblesky granátu, diamantu a zafíru. Pyrotechnická panoráma nespočetných farieb a tvarov, zatiaľ čo dole bolo vidieť zelenkasté more a nad ním fialovú oblohu.

TRETIA ČASŤ

ZA SEVERNÝM VETROM

Snažil som sa zabudnúť na smäd tým, že som vyniesol z podpalubia nejaké jedlo a prázdnu nádobu. Pretiahol som sa cez zábradlie a naplnil nádobu vodou, aby som si umyl ruky a tvár. Na moje prekvapenie, keď sa mi voda dotkla pier, necítil som žiadnu soľ. Zistenie ma prekvapilo. „Otec!“ zalapal som po dychu, „voda, voda; je čerstvá!“ „Čože, Olaf?“ zvolal môj otec a rýchlo sa rozhlíadal. „Určite sa mýliš. Nie je tam žiadna zem. Zbláznil si sa.“ „Ale ochutnaj ju!“ zvolal som.

A tak sme zistili, že voda bola skutočne čerstvá, úplne čerstvá, bez najmenej slanej chuti alebo dokonca podozrenia na slanú príchuť.

Okamžite sme naplnili dva zostávajúce sudy vodou a môj otec vyhlásil, že je to nebeský prejav milosrdenstva od bohov Odina a Thóra.

Boli sme takmer bez seba od radosti, ale hlad nás prinútil ukončiť vynútený pôst. Teraz, keď sme našli sladkú vodu na otvorenom mori, čo sme už nemohli očakávať v tejto zvláštnej zemepisnej šírke, kde loď nikdy predtým neplávala a nikdy nebolo počuť špl'achot vesla? (11)

(11 V zv. I, strana 196, Nansen píše: „Je to zvláštny jav – táto mŕtva voda. V súčasnosti sme mali lepšiu príležitosť ju študovať, než sme si želali. Vyskytuje sa tam, kde povrchová vrstva sladkej vody spočíva na slanej vode mora a táto sladká voda je unášaná loďou kĺzajúcou sa po ťažšom mori pod ňou, akoby bola na pevnom základe. Rozdiel medzi týmito dvoma vrstvami bol v tomto prípade taký veľký, že zatiaľ čo sme mali pitnú vodu na povrchu, voda, ktorú sme získali zo spodného kohútika strojovne, bola príliš slaná na to, aby sa dala použiť v kotle.“)

Sotva sme uhasili hlad, keď začal vánok naplňať plachty a keď sme pozreli na kompas, zistili sme, že severný bod silno tlačí na sklo.

Na moje prekvapenie otec povedal: „Už som o tom počul; nazývajú to ponorenie ihly.“

Uvoľnili sme kompas a otočili sme ho v pravom uhle k hladine mora, kým sa jeho hrot neuvoľnil od skla a nerušene sa nehýbal. Nepokojne sa pohyboval a zdal sa byť neistý ako opitý muž, ale nakoniec ukázal smer.

Predtým sme si mysleli, že nás vietor nesie zo severu na severozápad, ale keď sme mali ihlu voľnú, zistili sme, ak sa na to dalo spoľahnúť, že sa plavíme mierne zo severu na severovýchod. Náš kurz sa však stále uberal smerom na sever.(12)

(12 V druhom zväzku, na stranách 18 a 19, Nansen píše o sklone ihly. Keď hovorí o Johnsonovi, svojom asistentovi: „Jedného dňa – bolo to 24. novembra – prišiel na večeru krátko po šiestej hodine, dosť znepokojený, a povedal: „Práve došlo k ojedinelému sklonu ihly o dvadsaťštyri stupňov. A čo je pozoruhodné, jej severný koniec smeroval na východ.““

V Pearyho prvej plavbe – na strane 67 – opäť nachádzame nasledovné: „Bolo pozorované, že od okamihu, keď vstúpili do Lancasterského zálivu, bol pohyb kompasovej ihly veľmi pomalý a toto ovplyvňovanie aj jej odchýlka sa zväčšovali s postupom na západ a pokračovali v tom aj pri zostupe týmto zálivom. Keď dosiahli 73. stupeň zemepisnej šírky, prvýkrát boli svedkami zvláštného javu, keď sa smerová sila ihly stala takou slabou, že ju úplne prekonala príťažlivosť lode, takže sa teraz dalo povedať, že ihlica ukazuje na severný pól lode.“)

More bolo pokojne hladké, takmer bez rozbúrených vln a vietor svieži a osviežujúci. Slnčné lúče, hoci na nás dopadali šikmo, poskytovali pokojné teplo. A tak čas plynul deň za dňom a zo záznamu v našom lodnom denníku sme zistili, že sme sa plavili jedenásť dní od búrky na otvorenom mori.

Vďaka najprísnejšej šetrnosti nám zásoby jedla celkom vydržali, ale začali sa míňať. Medzitým sa jeden z našich sudov s vodou minul a môj otec povedal: „Naplníme ho znova.“ Ale na naše zdesenie sme zistili, že voda je teraz rovnako slaná ako v oblasti Lofodenských ostrovov pri pobreží Nórska. To si vyžiadalo, aby sme si so zostávajúcim sudom dávali mimoriadny pozor.

Väčšinu času som mal chuť spať; či to bolo kvôli vzrušujúcemu zážitku z plavby v neznámych vodách, alebo kvôli uvoľneniu po strašnom vzrušení z nášho dobrodružstva v búrke na mori, alebo kvôli nedostatku jedla, nevedel som povedať.

Často som si ľahol na bunker našej malej šalupy a pozeral sa vysoko hore do modrej kupoly oblohy; a hoci slnko svietilo ďaleko na východe, vždy som videl nad hlavou jednu hviezdu. Niekoľko dní, keď som túto hviezdu hľadal, bola vždy priamo nad nami.

Podľa nášho odhadu to bolo okolo prvého augusta. Slnko bolo vysoko na oblohe a bolo také jasné, že som už nevidel tú jedinú hviezdu, ktorá pred pár dňami upútala moju pozornosť.

Jedného dňa, približne v tomto čase, ma otec vyľakal, keď upriamil moju pozornosť na nezvyčajný pohľad ďaleko pred nami, takmer na obzore. „Je to falošné slnko,“ zvolal otec. „Čítal som o nich; nazýva sa to odraz alebo fatamorgána. Čoskoro to pominie.“

Ale toto matne červené, falošné slnko, ako sme ho predpokladali, nezmizlo ešte niekoľko hodín; a hoci sme si neuvedomovali, že vyžaruje akékoľvek svetelné lúče, stále nebol čas, kedy by sme nemohli prehliadnuť horizont pred sebou a lokalizovať osvetlenie takzvaného falošného slnka počas obdobia najmenej dvanástich hodín z každých dvadsiatich štyroch.

Oblaky a hmly občas takmer, ale nikdy úplne, skrývali jeho polohu. Postupne sa zdalo, že stúpa vyššie na horizonte neistej fialovej oblohy, ako sme postupovali.

Sotva by sa dalo povedať, že pripomína slnko, okrem kruhového tvaru, a keď nebolo zakryté oblakmi alebo oceánskou hmlou, malo hmlistý červený, bronzový vzhľad, ktorý sa menil na biele svetlo ako svietiaci oblak, akoby odrážalo nejaké väčšie svetlo za ním.

V našej diskusii o tomto dymivom slnku farby pece sme sa nakoniec zhodli, že nech je príčina tohto javu akákoľvek, nebol odrazom nášho Slnka, ale nejakou planétou – realitou.(13)

(13 Nansen na strane 394 hovorí: „Dnes sa stala ďalšia pozoruhodná vec, a to, že okolo poludnia sme videli slnko, alebo presnejšie povedané, obraz slnka, pretože to bola len fatamorgána. Pohľad na ten žiariaci oheň zapálený tesne nad najvzdialenejším okrajom ľadu vyvolal zvláštny dojem. Podľa nadšených opisov prvého zjavenia sa tohto boha života po dlhej zimnej noci, ktoré podali mnohí arktickí cestovatelia, by mal byť dojem radostného vzrušenia; ale v mojom prípade to tak nebolo. Neočakávali sme, že ho uvidíme už niekoľko dní, takže som cítil skôr bolesť, sklamanie, že sme museli byť zanesení ďalej na juh, ako sme si mysleli. S potešením som teda čoskoro zistil, že to nemôže byť samotné slnko. Fatamorgána bola najprv sploštený, žiarivo červený ohnivý pruh na obzore; neskôr sa objavili dva pruhy, jeden nad druhým, s tmavým priestorom medzi nimi; a z hlavného strechy som videl štyri, alebo dokonca päť takýchto horizontálnych čiar priamo nad sebou, všetky rovnakej dĺžky,“ akoby si človek mohol predstaviť iba štvorcové, matne červené slnko s vodorovnými tmavými pruhmi naprieč ním.“)

Krátko nato som sa jedného dňa cítil nesmierne ospalý a tvrdo som zaspal. Zdalo sa však, že ma takmer okamžite zobudil otec, ktorý ma energicky zatriasol za plece a povedal: „Olaf, zobuď sa, je v dohľade zem!“

Vyskočil som na nohy a ó, radosť neopísateľná! Tam, ďaleko v diaľke, no predsa priamo pred nami, sa do mora smelo vliekla pevnina. Pobrežie sa tiahlo ďaleko napravo od nás, kam až oko dovidelo, a pozdĺž celej piesočnatej pláže sa vlny rozbíjali na rozbúrenú penu, ustupovali a potom sa opäť vracali dopredu a v monotónnych hromových tónoch spievali pieseň hlbín. Brehy boli pokryté stromami a rastlinstvom.

Nedokážem vyjadriť svoj pocit radosti z tohto objavu. Môj otec stál nehybne s rukou na kormidle, hľadel priamo pred seba a vylieval si srdce v vdáchej modlitbe a vďakyvzdání bohom Odínovi a Thorovi.

Medzitým sme hodili sieť, ktorú sme našli v úložisku, a chytili sme niekoľko rýb, ktoré výrazne zvýšili naše ubúdajúce zásoby potravín.

Kompas, ktorý sme si zo strachu pred ďalšou búrkou upevnili späť na miesto, stále ukazoval presne na sever a otáčal sa okolo svojho čapu, rovnako ako v Štokholme. Ručička prestala klesať. Čo by to mohlo znamenať? A navyše, naše mnohé dni plavby nás určite zaviedli ďaleko za severný pól. A predsa strelka stále ukazovala na sever. Boli sme veľmi zmätení, pretože náš smer bol teraz určite na juh.(14)

(14 Pearyho prvá plavba, strany 69 a 70, hovorí:

*„Po dosiahnutí ostrova Sira Byama Martina, najbližšieho k...“
Ostrov Melville, zemepisná šírka miesta pozorovania bola
75 stupňov - 09' - 23" a zemepisná dĺžka 103
stupne - 44' - 37"; sklon magnetickej ihly 88
stupne - 25' - 56" západnej zemepisnej dĺžky v 91. stupni
stupne - 48', kde posledné pozorovania na brehu
bola vykonaná na 165 stupňov - 50' - 09", východnej dĺžky, na
ich súčasné postavenie, takže sme mali,“ hovorí Peary, „pri plachtení
cez priestor medzi týmito dvoma meridiánmi, prekřížený
bezprostredne severne od magnetického pólu a nepochybne
prešiel ponad jedno z tých miest na zemeguli, kde ihla
zistilo by sa, že sa líšia o 180 stupňov alebo inak
slovami, kde by severný pól ukazoval na juh.“)*

Tri dni sme sa plavili pozdĺž pobrežia, potom sme dorazili k ústiť fjordu alebo rieky obrovskej veľkosti. Vyzerala skôr ako veľký záliv a doň sme otočili našu rybársku loď mierne severovýchodne od juhu. S pomocou prudkého vetra, ktorý nám pomáhal asi dvanásť hodín z dvadsiatich štyroch, sme pokračovali v ceste do vnútrozemia, do rieky, ktorá sa neskôr ukázala byť mohutnou a ktorú, ako sme sa dozvedeli, obyvatelia nazývajú Hiddekel.

Potom sme pokračovali v našej ceste ďalších desať dní a zistili sme, že sme sa našťastie dostali do vnútrozemia, kde už príliv a odliv neovplyvňovali vodu, ktorá sa stala sladkou.

Objav prišiel veľmi skoro, pretože náš zostávajúci sud s vodou bol takmer vyčerpaný. Nestrácali sme čas doplnením sudov a pokračovali sme v plavbe ďalej po rieke, keď bol priaznivý vietor.

Pozdĺž brehov sa tiahli rozsiahle lesy tiahnuce sa kilometre ďaleko. Stromy boli obrovské. Zakotvili sme pri piesočnatej pláži a brodili sa k brehu. Odmenou za to bolo nájdenie množstva orechov, ktoré boli veľmi chutné a uhasili hlad, a zároveň vítaná zmena oproti monotónnosti našich zásob.

Bolo to okolo prvého septembra, odhadom viac ako päť mesiacov od nášho odchodu zo Štokholmu. Zrazu sme sa takmer vyľakali, keď sme v diaľke počuli spev ľudí. Veľmi krátko nato sme zbadali obrovskú loď, ktorá sa kĺzala po rieke priamo k nám. Ľudia na palube spievali v jednom mohutnom zbore, ktorý sa ozýval od brehu k brehu a znel ako tisíc hlasov, naplňajúc celý vesmír chvejúcou sa melódiou. Sprievod sa hral na strunové nástroje, ktoré sa veľmi podobali našim harfám.

Bola to väčšia loď než ktorákoľvek iná, akú sme kedy videli, a bola inak skonštruovaná.
(15)

(15 Ázijská mytológia, – strana 240, „Nájdený raj“ – z prekladu Saycea, v knihe s názvom „Záznamy minulosti“ sa nám hovorilo o „príbytku“, ktorý „bohovia vytvorili“ pre prvé ľudské bytosti – príbytku, v ktorom sa „stali veľkými“ a „rozmnožovali sa“ a ktorého umiestnenie je opísané slovami presne zodpovedajúcimi slovám iránskej, indickej, čínskej, eddaickej a aztéckej literatúry; a to „v strede Zeme“. – Warren.)

V tomto konkrétnom čase bola naša šalupa bezvetrná a neďaleko od brehu. Breh rieky, pokrytý obrovskými stromami, sa nádherne týčil niekoľko sto metrov do výšky. Zdalo sa, že sme na okraji nejakého pralesa, ktorý sa nepochybne tiahol ďaleko do vnútrozemia.

Obrovská loď sa zastavila a takmer okamžite spustili čln a šesť mužov gigantickej postavy veslovalo k našej malej rybárskej šalupe. Hovorili s nami zvláštnym jazykom. Z ich správania sme však vedeli, že nie sú nepriateľskí. Veľa sa medzi sebou rozprávali a jeden z nich sa nemierne smial, akoby pri hľadaní nášho člna urobili nejaký zvláštny objav. Jeden z nich zazrel náš kompas a zdalo sa, že ho zaujíma viac ako ktorákoľvek iná časť našej šalupy.

Nakoniec vodca pokynul, akoby sa chcel spýtať, či sme ochotní opustiť našu loď a vstúpiť na palubu ich lode. „Čo povieš, syn môj?“ spýtal sa otec. „Nemôžu urobiť nič viac, len nás zabiť.“

„Zdá sa, že sú láskavo naladení,“ odpovedal som, „hoci akí hrozni obri! Musia to byť vybraní šestorici z kráľovského regimentu laciných robotníkov. Len sa pozrite na ich obrovskú veľkosť.“

„Môžeme ísť rovnako dobrovoľne, ako sa nechať zajať násilím,“ povedal môj otec s úsmevom, „lebo nás určite dokážu zajať.“ Vtedy dal znameniami najavo, že sme pripravení ich sprevádzať.

O pár minút sme boli na palube lode a o pol hodiny neskôr bola naša malá rybárska loďka vytiahnutá z vody pomocou zvláštneho háku a kladky a umiestnená na palube ako kuriozita.

Na palube tejto, pre nás mamutej, lode, o ktorej sme zistili, že sa volala „Nac“, čo, ako sme sa neskôr dozvedeli, znamená „loď potešenia“ alebo, presnejšie povedané, „loď na výlety potešením“, bolo niekoľko stoviek ľudí.

Ak nás s otcom zvedavo pozorovali obyvatelia lode, táto zvláštna rasa obrov nám ponúkala rovnaké množstvo úžasu.

Na palube nebol jediný muž, ktorý by nemeral plných dvanásť stôp. Všetci nosili plné brady, nie zvlášť dlhé, ale zdalo sa, že sú ostrihané nakrátko. Mali mierne a krásne tváre, mimoriadne svetlé, s červenou pleťou. Vlasy a brada niektorých boli čierne, iných pieskové a ďalších žlté. Kapitán, ako sme označili hodnostára veliteľa veľkej

lode, bol o hlavu vyšší ako ktorýkoľvek z jeho spoločníkov. Ženy mali v priemere desať až jedenásť stôp. Ich črty boli obzvlášť pravidelné a uhladené, zatiaľ čo ich plet mala najjemnejší odtieň, umocnený zdravým leskom.(16)

(16 „Podľa všetkých dostupných údajov sa toto miesto v ére, keď sa človek objavil na javisku, nachádzalo na dnes už stratenom ‚miocénnom kontinente‘, ktorý vtedy obklopoval arktický pól. To, že v tomto skutočnom, pôvodnom Edene niektoré z prvých generácií ľudí dosiahli vzrast a dlhovekosť, aké sa v žiadnej krajine po potope nedali porovnať, nie je v žiadnom prípade vedecky neuveriteľné.“ – Wm. F. Warren, „Nájdenny raj“, s. 284.)

Zdá sa, že muži aj ženy mali tú zvláštnu ľahkosť správania, ktorú považujeme za znak dobrého vychovania, a napriek ich mohutnej postave nič na nich nenaznačovalo neohrabanosť. Keďže som bol chlapec, ktorý mal iba devätnásť rokov, nepochybne ma považovali za skutočného Palčeka. Otcove 190 cm nepresahovalo temeno hlavy nad pás týchto ľudí.

Zdá sa, že každý z nich súperil s ostatnými v prejavovaní zdvorilosti a láskavosti, ale pamätám si, že sa všetci srdečne smiali, keď museli improvizovať stoličky pre mňa a môjho otca, aby sme si mohli sadnúť k stolu. Boli bohato oblečení v kostýmoch, ktoré boli pre nich vlastné a veľmi atraktívne. Muži boli oblečení v pekne vyšívaných tunikách z hodvábu a saténu a v páse boli prepásaní. Nosili nohavice po kolená a pančuchy z jemnej textúry, zatiaľ čo na nohách mali obuté sandále ozdobené zlatými prackami. Čoskoro sme zistili, že zlato je jedným z najbežnejších známych kovov a že sa hojne používa na zdobenie.

Aj keď sa to môže zdať zvlášť, ani môj otec, ani ja sme necítili ani štipku starostlivosti o našu bezpečnosť. „Dostali sme sa k sebe samým,“ povedal mi otec. „Toto je naplnenie tradície, ktorú mi rozprával môj otec a otec môjho otca a ktorá sa odohráva už mnoho generácií nášho rodu. Toto je nepochybne zem za Severným vetrom.“

Zdá sa, že sme na skupinu urobili taký dojem, že nás zverili do starostlivosti jednému z mužov, Julesovi Galdeovi, a jeho manželke, aby sa naučili v ich jazyku; a my sme sa rovnako dychtivo učili, ako oni chceli poučovať.

Na kapitánov rozkaz sa loď šikovne otočila a začala sa vracáť po rieke. Stroje, hoci boli tiché, boli veľmi výkonné.

Brehy a stromy na oboch stranách sa zdali byť rýchle. Rýchlosť lode miestami prekonala rýchlosť ktoréhokoľvek železničného vlaku, ktorým som sa kedy viezol, dokonca aj tu v Amerike. Bolo to úžasné.

Medzitým sme stratili slnečné lúče z dohľadu, ale objavili sme žiaru „vnútri“ vychádzajúcu z matne červeného slnka, ktoré už predtým upútalo našu pozornosť a teraz vydávalo biele svetlo, akoby z oblakov ďaleko pred nami. Vydávalo väčšie svetlo, povedal by som, než dva splny za najjasnejšej noci.

O dvanásť hodín tento biely oblak zmizol z dohľadu, akoby sa zatienil, a nasledujúcich dvanásť hodín zodpovedalo našej noci. Čoskoro sme sa dozvedeli, že títo zvláštni ľudia uctievali tento veľký nočný oblak. Bol to „Dymový Boh“ „Vnútorného sveta“.

Lod' bola vybavená osvetlením, o ktorom teraz predpokladám, že bolo elektrické, ale ani môj otec, ani ja sme neboli dostatočne zruční v mechanike, aby sme pochopili, odkiaľ sa berie energia na ovládanie lode alebo na udržiavanie krásnych jemných svetiel, ktoré slúžili rovnakému účelu ako naše súčasné spôsoby osvetlenia ulíc našich miest, domov a obchodných priestorov.

Treba si uvedomiť, že čas, o ktorom píšem, bol jeseň roku 1829 a my z „vonkajšieho“ povrchu Zeme sme vtedy, takpovediac, o elektrine nevedeli nič.

Elektricky nabitý vzduch ma neustále oživoval. Nikdy v živote som sa necítil lepšie ako počas dvoch rokov, ktoré sme s otcom strávili vo vnútrozemí Zeme.

Aby som pokračoval v mojom rozprávaní udalostí; Lod', na ktorej sme sa plavili, zastavila dva dni po tom, čo nás vzali na palubu. Môj otec povedal, pokiaľ vedel odhadnúť, že sme boli priamo pod Štokholmom alebo Londýnom. Mesto, do ktorého sme dorazili, sa volalo „Jehu“, čo znamená prístavné mesto. Domy boli veľké a krásne postavené a vzhľadom celkom jednotné, no nie rovnako. Hlavným zamestnaním ľudí sa zdalo byť poľnohospodárstvo; svahy boli pokryté vinicami, zatiaľ čo údolia sa venovali pestovaniu obilia.

Nikdy som nevidel takúto prehliadku zlata. Bolo všade. Zárubne boli vykladané a stoly boli obložené zlatými plátmi. Kupoly verejných budov boli zo zlata. Najštedrejšie sa používalo pri výzdobe veľkých hudobných chrámov.

Vegetácia rástla v bujnej bujnosti a ovocie všetkých druhov malo najjemnejšiu chuť. Strapce hrozna dlhé dva a pol metra, každé hrozno veľké ako pomaranč, a jablká väčšie ako ľudská hlava stelesňovali úžasný rast všetkých vecí „vnútra“ Zeme.

Veľké sekvoje v Kalifornii by sa v porovnaní s obrovskými lesnými stromami, ktoré sa tiahnu kilometre a kilometre všetkými smermi, považovali za obyčajný podrast. V mnohých smeroch pozdĺž úpätia hôr sme počas posledného dňa našej cesty po rieke videli obrovské stáda dobytky.

Počuli sme veľa o meste s názvom „Eden“, ale celý rok nás držali v „Jehu“. Do konca tohto obdobia sme sa naučili celkom dobre hovoriť jazykom tejto zvláštnej rasy. Naši

inštruktori, Jules Galdea a jeho manželka, prejavili trpezlivosť, ktorá bola skutočne chvályhodná.

Jedného dňa nás prišiel navštíviť posol od Vládca z „Edenu“ a celé dva dni sme s otcom museli klásť sériu prekvapivých otázok. Chceli vedieť, odkiaľ pochádzame, akí ľudia žijú „vonku“, akého Boha uctieваме, aké sú naše náboženské presvedčenia, spôsob života v našej cudzej krajine a tisíc ďalších vecí.

Kompas, ktorý sme si so sebou priniesli, pútal zvláštnu pozornosť. S otcom sme sa medzi sebou rozprávali o tom, že kompas stále ukazoval na sever, hoci sme teraz vedeli, že sme preplávali cez krivku alebo okraj zemského otvoru a sme ďaleko na juhu na „vnútornom“ povrchu zemskej kôry, ktorá má podľa otcovho a môjho vlastného odhadu hrúbku asi tristo míľ od „vnútra“ po „vonkajší“ povrch. Relatívne povedané, nie je hrubšia ako vaječná škrupina, takže na „vnútornej“ strane Zeme je takmer rovnaký povrch ako na „vonkajšej“ strane.

Veľký svetelný oblak alebo guľa matne červeného ohňa – ohnivo červená ráno a večer a cez deň vyžarujúca krásne biele svetlo, „Dymový Boh“ – sa zdanlivo vznáša v strede veľkého vákua „vnútri“ Zeme a na svojom mieste ju drží nemenný zákon gravitácie alebo odpudzujúca atmosférická sila, podľa toho, o aký prípad ide. Mám na mysli známu silu, ktorá priťahuje alebo odpudzuje rovnakou silou vo všetkých smeroch.

Základňa tohto elektrického oblaku alebo centrálného svietidla, sídla bohov, je tmavá a nepriehľadná, okrem nespočetných malých otvorov, zdanlivo v spodnej časti veľkej podpory alebo oltára Božstva, na ktorom spočíva „Dymový Boh“; a svetlá žiariace cez tieto mnohé otvory sa v noci trblietajú v celej svojej kráse a zdajú sa byť hviezdami, rovnako prirodzené ako hviezdy, ktoré sme videli svietiť, keď sme boli doma v Štokholme, až na to, že sa zdajú byť väčšie. „Dymový Boh“ sa teda s každou dennou otáčkou Zeme javí ako vychádzajúci na východe a zapadajúci na západe, rovnako ako naše slnko na vonkajšom povrchu. V skutočnosti ľudia „vo vnútri“ veria, že „Dymový Boh“ je trón ich Jehovu a je nehybný. Účinok noci a dňa je teda spôsobený dennou rotáciou Zeme.

Odvtedy som zistil, že jazyk ľudí z Vnútorného sveta je veľmi podobný sanskrtu.

Keď sme sa vyslancom z ústredného sídla vlády vnútorného kontinentu zoznámili s nami a môj otec im svojím primitívnym spôsobom nakreslil na ich žiadosť mapy „vonkajšieho“ povrchu Zeme, zobrazujúce rozdelenie pevniny a vody a pomenúvajúce každý z kontinentov, veľkých ostrovov a oceánov, boli sme prepravení po súši do mesta „Eden“ dopravným prostriedkom, ktorý sa líšil od všetkého, čo máme v Európe alebo Amerike. Toto vozidlo bolo nepochybne nejakým elektrickým zariadením. Bolo nehlučné a pohybovalo sa po jednej železnej koľajnici v dokonalej rovnováhe. Cesta prebiehala veľmi vysokou rýchlosťou. Niesli nás hore a dole údoliami, cez údolia a

opäť po svahoch strmých hôr bez toho, aby sme sa zjavne pokúsili vyrovnať zem, ako to robíme pri železničných koľajniciach. Sedadlá v aute boli obrovské, ale pohodlné a boli umiestnené veľmi vysoko nad podlahou auta. Na streche každého vagóna boli umiestnené zotrvačníky s vysokým prevodom, ktoré boli automaticky nastavené tak, že so zvyšujúcou sa rýchlosťou vagóna sa geometricky zvyšovala aj vysoká rýchlosť týchto zotrvačníkov. Jules Galdea nám vysvetlil, že tieto otáčajúce sa vejárovité kolesá na streche vagónov ničia atmosférický tlak alebo to, čo sa všeobecne chápe pod pojmom gravitácia, a s touto silou takto zničenou alebo znefunkčnenou je vagón rovnako bezpečný pred pádom na jednu alebo druhú stranu z jednej koľajnice, ako keby bol vo vákuu; zotrvačníky pri svojich rýchlych otáčkach účinne ničia takzvanú silu gravitácie alebo silu atmosférického tlaku alebo akýkoľvek iný silný vplyv, ktorý spôsobuje, že všetky nepodopreté veci padajú nadol na zemský povrch alebo na najbližší bod odporu.

Prekvapenie mňa aj môjho otca bolo neopísateľné, keď nás uprostred kráľovskej nádhery priestranej siene konečne priviedli pred Veľkňaza, vládcu celej krajiny. Bol bohato odetý a oveľa vyšší ako tí okolo neho a nemohol mať menej ako štrnásť alebo pätnásť stôp. Obrovská miestnosť, v ktorej nás prijali, sa zdala byť zdobená masívnymi zlatými doskami husto vykladanými drahokamami úžasného lesku.

Mesto „Eden“ sa nachádza v údolí, ktoré sa javí ako krásne, no v skutočnosti sa nachádza na najvyššej horskej plošine vnútorného kontinentu, o niekoľko tisíc stôp vyššie ako ktorákoľvek časť okolitej krajiny. Je to najkrajšie miesto, aké som kedy na všetkých svojich cestách videl. V tejto vyvýšenej záhrade rastú v bujnej hojnosti všetky druhy ovocia, viniča, kríkov, stromov a kvetov.

V tejto záhrade pramenia štyri rieky v mohutnom artézskom prameni. Rozdeľujú sa a tečú štyrmi smermi. Toto miesto obyvatelia nazývajú „pupkom zeme“ alebo počiatkom, „kolískou ľudskej rasy“. Názvy riek sú Eufrat, Pison, Gichon a Hiddekel. (17)

(17 „A Hospodin Boh vysadil záhradu a dal Hospodinovi Bohu vyrásť zo zeme každý strom, ktorý bol príjemný na pohľad a dobrý na jedenie.“ — Kniha Genezis.)

V tomto krásnom paláci nás čakalo niečo nečakané – nájdenie našej malej rybárskej lode. Pred veľkňaza ju priniesli v perfektnom stave, presne tak, ako ju vytiahli z vody v ten deň, keď ju naložili na loď ľudia, ktorí nás objavili na rieke pred viac ako rokom.

Dostali sme viac ako dvojhodinovú audienciu s týmto významným hodnostárom, ktorý sa zdal byť láskavo naladený a ohľaduplný. Prejavoval záujem, kládol nám množstvo otázok a vždy sa týkal vecí, na ktoré sa jeho vyslanci zabudli opýtať.

Na konci rozhovoru sa nás opýtal na naše potešenie, či si želáme zostať v jeho krajine, alebo či sa radšej vrátíme do „vonkajšieho“ sveta, za predpokladu, že by sa nám podarilo úspešne sa vrátiť cez zamrznuté bariéry, ktoré obklopujú severný aj južný otvor Zeme.

Môj otec odpovedal: „Bolo by potešením, keby sme so synom navštívili vašu krajinu a videli váš ľud, vaše vysoké školy a paláce hudby a umenia, vaše rozľahlé polia, vaše nádherné lesy; a keď budeme mať túto príjemnú výsadu, radi by sme sa pokúsili vrátiť do nášho domova na „vonkajšom“ povrchu Zeme. Tento syn je moje jediné dieťa a moja dobrá manželka bude unavená z čakania na náš návrat.“

„Obávam sa, že sa už nikdy nemôžete vrátiť,“ odpovedal veľkňaz, „pretože cesta je veľmi nebezpečná. Navštívite však rôzne krajiny s Julesom Galdeom ako vašim sprievodom a bude vám preukázaná všetka zdvorilosť a láskavosť. Kedykoľvek budete pripravení pokúsiť sa o spiatočnú plavbu, uistujem vás, že vaša loď, ktorá je tu vystavená, bude umiestnená vo vodách rieky Hiddekel pri jej ústí a my vám zažehláme Jehovovo šťastie.“

Takto sa skončil náš jediný rozhovor s Veľkňazom alebo Vládcom kontinentu.

ŠTVRTÁ ČASŤ

V PODSVETÍ

Dozvedeli sme sa, že muži sa neženia skôr, ako dovŕšia sedemdesiatpäť až sto rokov, a že vek, v ktorom ženy vstupujú do manželstva, je len o niečo nižší a že muži aj ženy sa často dožívajú šesťsto až osemsto rokov a v niektorých prípadoch aj oveľa viac. (18)

(18 Jozef Flavius hovorí: „Boh predĺžil život patriarchov, ktorí predchádzali potope, jednak kvôli ich cnostiam, jednak preto, aby im dal príležitosť zdokonaľiť vedy geometrie a astronómie, ktoré objavili; čo by nemohli urobiť, keby nežili 600 rokov, pretože až po uplynutí 600 rokov sa napĺňa veľký rok.“ – Flammarion, Astronomické mýty, Paríž, s. 26.)

Počas nasledujúceho roka sme navštívili mnoho dedín a miest, medzi ktorými boli významné mestá Nigi, Delfy a Hektea, a môjho otca sme zavolali najmenej pol tucta ráz, aby si prešiel mapy, ktoré boli vytvorené z hrubých náčrtov, ktoré pôvodne poskytol, a ktoré zobrazovali rozdelenie súše a vody na „vonkajšom“ povrchu Zeme.

Pamätám si, ako som počul otcovu poznámku, že obrovská rasa ľudí v krajine „Dymového boha“ má takmer takú presnú predstavu o geografii „vonkajšieho“ povrchu Zeme ako priemerný vysokoškolský profesor v Štokholme.

Počas našich ciest sme narazili na les obrovských stromov neďaleko mesta Delfy. Keby Biblia hovorila, že v Rajskej záhrade rastú stromy týčiace sa nad tristo stôp a s priemerom viac ako tridsať stôp, Ingersollovci, Tom Paineovci a Voltairovci by toto tvrdenie nepochybne označili za mýtus. Toto je však opis kalifornskej sekvoje obrovskej; títo kalifornskí obri však blednú v porovnaní s lesnými Goliášmi, ktoré sa nachádzajú vo „vnútornom“ kontinente, kde sa hojne vyskytujú mohutné stromy s výškou osemsto až tisíc stôp a priemerom od sto do sto dvadsať stôp; nespočetné množstvo, ktoré tvoria lesy siahajúce stovky kilometrov od mora.

Ľudia sú mimoriadne muzikálni a dosiahli pozoruhodnú úroveň vzdelania v umeniach a vedách, najmä v geometrii a astronómii. Ich mestá sú vybavené rozsiahlymi hudobnými palácmi, kde nezriedka až dvadsaťpäťtisíc bujarých hlasov tejto obrovskej rasy znie v mohutných zboroch najvznešenejších symfónií.

Deti by nemali navštevovať vzdelávacie inštitúcie skôr, ako dovŕšia dvadsať rokov. Potom sa začína ich školský život, ktorý trvá tridsať rokov, z ktorých desať rokov obe pohlavia rovnomerne venujú štúdiu hudby.

Ich hlavnými povolaniami sú architektúra, poľnohospodárstvo, záhradníctvo, chov obrovských stád dobytky a stavba dopravných prostriedkov špecifických pre túto krajinu, určených na cestovanie po súši aj po vode. Nejakým spôsobom, ktorý neviem vysvetliť, udržiavajú medzi sebou spojenie medzi najvzdialenejšími časťami svojej krajiny pomocou vzdušných prúdov.

Všetky budovy sú postavené s osobitným dôrazom na pevnosť, trvanlivosť, krásu a symetriu a s architektonickým štýlom, ktorý je pre oko oveľa atraktívnejší než ktorýkoľvek iný, aký som kedy inde videl.

Približne tri štvrtiny „vnútorného“ povrchu Zeme tvoria pevnina a približne štvrtinu voda. Existuje množstvo riek obrovskej veľkosti, niektoré tečú severným smerom a iné južným smerom. Niektoré z týchto riek majú šírku tridsať míľ a práve z týchto rozsiahlych vodných tokov, v extrémnych severných a južných častiach „vnútorného“ povrchu Zeme, v oblastiach s nízkymi teplotami, sa tvoria sladkovodné ľadovce. Tieto ľadovce sú potom vytlačené do mora ako obrovské ľadové jazyky abnormálnymi prúdmi rozbúrených vôd, ktoré dvakrát ročne zmetú všetko pred sebou.

Videli sme nespočetné množstvo vtákov, ktoré nie sú väčšie ako tie, s ktorými sa stretávame v lesoch Európy alebo Ameriky. Je dobre známe, že za posledných niekoľko rokov opustili Zem celé druhy vtákov. Jeden autor v nedávnom článku na túto tému uvádza:(19)

(19 „Takmer každý rok dôjde k definitívnemu vyhynutiu jedného alebo viacerých druhov vtákov. Zo štrnástich druhov vtákov, ktoré sa našli pred storočím na jednom

ostrove – západoindickom ostrove Svätý Tomáš – sa osem teraz považuje za nezvestných.“)

Nie je možné, aby tieto miznúce druhy vtákov opustili svoje vonkajšie obydlie a našli útočisko vo „vnútornom svete“?

Či už vo vnútrozemí medzi horami alebo pozdĺž pobrežia, našli sme hojný vtáčí život. Keď rozprestreli svoje veľké krídla, niektoré vtáky merali od špičky po špičku deväť metrov. Sú veľmi rozmanité a mnohých farieb. Bolo nám dovolené vyliezť na okraj skaly a preskúmať hniezdo vajec. V hniezde ich bolo päť, z ktorých každé malo dĺžku najmenej dva metre a priemer pätnásť palcov.

Asi po týždni nášho pobytu v meste Hectea nás profesor Galdea vzal do zátoky, kde sme pozdĺž piesočnatého pobrežia videli tisíce korytnačiek. Váham, či sú tieto obrovské tvory veľké. Boli dlhé od dvadsiatich piatich do deviatich metrov, široké od pätnástich do dvadsiatich stôp a vysoké celých sedem stôp. Keď jedna z nich vystrčila hlavu, vyzerala ako nejaká ohavná morská príšera.

Zvláštne podmienky „vo vnútri“ sú priaznivé nielen pre rozsiahle lúky s bujnou trávou, lesy obrovských stromov a všelijaký rastlinný život, ale aj pre úžasný živočíšny život.

Jedného dňa sme videli veľké stádo slonov. Muselo tam byť asi päťsto týchto hromovohrdlých príšer s nepokojne mávajúcimi chobotmi. Trhali obrovské konáre zo stromov a menšie porasty šliapali na prach ako liesky. V priemere merali viac ako 30 metrov na dĺžku a 23 až 25 metrov na výšku.

Pri pohľade na toto úžasné stádo obrovských slonov sa mi zdalo, že opäť žijem vo verejnej knižnici v Štokholme, kde som strávil veľa času štúdiom zázrakov miocénu. Naplnil ma nemý úžas a môj otec onemel od úcty. Držal ma za ruku ochranársky, akoby nás malo postihnúť niečo strašné. Boli sme dva atómy v tomto veľkom lese a našťastie nás toto obrovské stádo slonov nepozorovalo, keď sa unášali ďalej a ďalej, nasledujúc vodcu ako stádo oviec. Pásli sa z rastúcej byliny, na ktorú narazili počas cesty, a z času na čas otriasli oblohou svojím hlbokým revom.(20)

(20 „Na ostrove bolo okrem toho veľké množstvo slonov a bolo tam potravy pre zvieratá každého druhu. V tej krajine rástli a darilo sa im aj všetko, čo voňalo, či už korene, byliny, lesy alebo kvety alebo ovocie.“ – Platónov Kratyllos.)

Každý večer sa z krajiny valia hmly a vždy raz za dvadsaťštyri hodín prší. Táto veľká vlhkosť a osviežujúce elektrické svetlo a teplo možno vysvetľujú bujnú vegetáciu, zatiaľ čo vysoko nabitý elektrický vzduch a rovnomernosť klimatických podmienok môžu mať veľa spoločného s obrovským rastom a dlhovekosťou všetkých živočíchov.

Miestami sa rovné údolia tiahli na mnoho kilometrov všetkými smermi. „Dymový Boh“ vo svojom jasnom bielom svetle pokojne hľadel dolu. V elektricky nabitom

vzduchu, ktorý ovíval líca jemne ako miznúci šepot, bolo cítiť opojenie. Príroda spievala uspávanú v slabom šumení vetra, ktorého dych bol sladký vôňou púčikov a kvetov.

Po tom, čo sme strávili viac ako rok návštevou niekoľkých z mnohých miest „vnútorného“ sveta a veľkej časti okolitej krajiny a po viac ako dvoch rokoch odkedy nás na rieke vyzdvihla veľká výletná loď, rozhodli sme sa opäť skúsiť šťastie na mori a pokúsiť sa získať späť „vonkajší“ povrch Zeme.

Oznámili sme svoje želania a tie boli neochotne, ale promptne splnené. Naši hostitelia dali môjmu otcovi na jeho žiadosť rôzne mapy zobrazujúce celý „vnútorný“ povrch Zeme, jej mestá, oceány, moria, rieky, zálivy a zálivy. Taktiež nám štedro ponúkli, že nám dajú všetky vrecia so zlatými nugetmi – niektoré z nich veľké ako husacie vajce – ktoré sme boli ochotní vziať so sebou v našej malej rybárskej lodi.

V pravý čas sme sa vrátili do Jehu, kde sme strávili mesiac opravami a generálnou opravou našej malej rybárskej šalupy. Keď bolo všetko pripravené, tá istá loď „Naz“, ktorá nás pôvodne objavila, nás vzala na palubu a odplavila sa k ústiu rieky Hiddekel.

Keď naši obrí bratia spustili na vodu našu malú loďku, srdečne ľutovali rozlúčku a prejavovali veľkú starostlivosť o našu bezpečnosť. Môj otec prisahal na bohov Odina a Thóra, že sa určite vráti o rok alebo dva a znova ich navštívi. A tak sme sa s nimi rozlúčili. Pripravili sme sa a zdvihli plachty, ale fúkal slabý vánok. Do hodiny po tom, čo nás naši obrí priatelia opustili a vydali sa na spiatočnú cestu, sme sa upokojili.

Vietor neustále fúkal na juh, to znamená, že fúkal zo severného otvoru Zeme smerom k tomu, o čom sme vedeli, že je juh, ale čo podľa ukazováka nášho kompasu bolo priamo na sever.

Tri dni sme sa snažili plaviť a bojovať proti vetru, ale márne. Na to mi otec povedal: „Syn môj, vrátiť sa tou istou cestou, akou sme prišli, je v tomto ročnom období nemožné. Čudujem sa, prečo sme na to nepomysleli skôr. Sme tu už takmer dva a pol roka; preto je toto obdobie, keď slnko začína svietiť na južnom výbežku zeme. V krajine Špicbergov je dlhá chladná noc.“

„Čo budeme robiť?“ spýtal som sa.

„Môžeme urobiť len jednu vec,“ odpovedal môj otec, „a to je ísť na juh.“ Preto otočil loď, dal jej plný útes a začal podľa kompasu na sever, ale v skutočnosti priamo na juh. Vietor fúkal silný a zdalo sa, že sme narazili na prúd, ktorý sa s pozoruhodnou rýchlosťou plavil rovnakým smerom.

Len o štyridsať dní sme dorazili do Delf, mesta, ktoré sme navštívili v spoločnosti našich sprievodcov Julesa Galdeu a jeho manželky, neďaleko ústia rieky Gihon. Tu sme sa zastavili na dva dni a boli sme veľmi pohostinne ubytovaní tými istými ľuďmi,

ktorí nás privítali pri našej predchádzajúcej návšteve. Naložili sme si ďalšie zásoby a opäť sme vyplávali, sledujúc ihlu smerujúcu na sever.

Na našej plavbe sme prešli úzkym kanálom, ktorý vyzeral ako oddelujúca vodná plocha medzi dvoma rozsiahlymi pevninskými plochami. Napravo od nás bola krásna pláž a rozhodli sme sa ju preskúmať. Hodili sme kotvy a brodili sme sa k brehu, aby sme si na deň oddýchli, než budeme pokračovať v našom nebezpečnom podniku. Založili sme oheň a hodili naň niekoľko konárov suchého naplaveného dreva. Zatiaľ čo sa môj otec prechádzal po brehu, pripravil som si lákavé jedlo zo zásob, ktoré sme si zaobstarali.

Bolo tam mierne, žiarivé svetlo, ktoré podľa otca pochádzalo zo slnka svietiaceho z južného otvoru zeme. V tú noc sme tvrdo spali a nasledujúce ráno sme sa zobudili svieži, akoby sme boli vo vlastných posteliach v Štokholme.

Po raňajkách sme sa vydali na objavnú cestu do vnútrozemia, ale nezašli sme ďaleko, keď sme zbadali niekoľko vtákov, ktoré sme hneď spoznali ako patriace do čeľade tučniakov.

Sú to nelietavé vtáky, ale výborní plavci a obrovskej veľkosti, s bielymi prsiami, krátkymi krídlami, čiernou hlavou a dlhými špicatými zobákmi. Meria celých deväť stôp. Pozreli sa na nás s malým prekvapením a čoskoro sa skôr tackali, než kráčali, k vode a odplávali severným smerom.(21)

(21 „Noci na póloch nikdy nie sú také tmavé ako v iných oblastiach, pretože mesiac a hviezdy akoby mali dvakrát toľko svetla a žiary. Okrem toho je tu nepretržité svetlo, ktorého rôzne odtiene a hra patria medzi najpodivnejšie prírodné javy.“ – Rambrossonova Astronómia.)

Udalosti, ktoré sa odohrali počas nasledujúcich sto alebo viacerých dní, sa nedajú opísať. Boli sme na otvorenom a bezľadovom mori. Mesiac sme odhadovali na november alebo december a vedeli sme, že takzvaný Južný pól je otočený k Slnku. Preto, keď sme sa vzdľaľovali od vnútorného elektrického svetla „Dymového Boha“ a jeho príjemného tepla, stretávali sme sa so svetlom a teplom slnka, ktoré svietilo cez južný otvor Zeme. Nemýlili sme sa.(22)

(22 „Najväčší význam javu polárnej aurory spočíva v tom, že Zem sa stáva samosvietivou; že okrem svetla, ktoré ako planéta prijíma z centrálného telesa, vykazuje schopnosť udržiavať svetelný proces, ktorý je jej vlastný.“ – Humboldt.)

Boli chvíle, keď sa naša malá loďka, hnaná neustálym a vytrvalým vetrom, rútila vodami ako šíp. Keby sme narazili na skrytú skalú alebo prekážku, naša malá loďka by sa rozdrvila na triesky.

Konečne sme si uvedomili, že atmosféra sa výrazne ochladzuje a o niekoľko dní neskôr sme ďaleko vľavo spozorovali ľadovce. Môj otec argumentoval, a správne, že vietor, ktorý naplňal naše plachty, prichádzal z teplého podnebia „vnútra“. Ročné obdobie bolo pre nás určite najpriaznivejšie na to, aby sme sa vrhli do „vonkajšieho“ sveta a pokúsili sa pretlačiť našu rybársku šalupu cez otvorené kanály zamrzutej zóny, ktorá obklopuje polárne oblasti.

Čoskoro sme sa ocitli uprostred ľadových pokrývok a ako sa nášmu malému plavidlu podarilo preplávať úzkymi kanálmi a uniknúť rozdrveniu, neviem. Kompas sa pri prelete cez južnú krivku alebo okraj zemskej škrupe správal rovnako nespoľahlivo a nepozorovane, ako sa správal pri našej ceste k severnému vchodu. Krútil sa, klesal a vyzeral ako posadnutá vec.(23)

(23 Kapitán Sabine na strane 105 v knihe „Cesty v arktických oblastiach“ hovorí: „Geografické určenie smeru a intenzity magnetických síl v rôznych bodoch zemského povrchu sa považuje za predmet hodný osobitného výskumu. Skúmanie deklinácie, inklinácie a intenzity magnetickej sily v rôznych častiach zemegule, ich periodických a sekulárnych zmien a vzájomných vzťahov a závislostí by sa dalo riadne preskúmať iba v stacionárnych magnetických observatóriách.“)

Jedného dňa, keď som lenivo hľadel cez bok šalupy do čistých vôd, môj otec zakričal: „Vpredu sú lámače!“ Keď som sa pozrel hore, uvidel som cez stúpajúcu hmlu biely objekt, ktorý sa týčil niekoľko sto metrov vysoko a úplne nám zastavil postup. Okamžite sme spustili plachty, a to nie príliš skoro. O chvíľu sme sa ocitli vklinení medzi dva obrovské ľadovce. Každý sa tlačil a triesol o svoju druhú ľadovú horu. Boli ako dvaja bohovia vojny súperiaci o nadvládu. Boli sme veľmi znepokojení. V skutočnosti sme boli medzi líniami kráľovskej bitky; zvučný dupot trieskajúceho ľadu bol ako pokračujúca salva delostrelectva. Bloky ľadu väčšie ako dom boli často zdvihnuté o tridsať metrov mohutnou silou bočného tlaku; niekoľko sekúnd sa triasli a hojdali sem a tam, potom sa s ohlušujúcim revom zrútili a zmizli v peniacich sa vodách. Takto viac ako dve hodiny pokračoval súboj ľadových obrov.

Zdalo sa, že prišiel koniec. Tlak ľadu bol obrovský a hoci sme sa neocitli v nebezpečnej časti zápchy a nateraz sme boli v bezpečí, dvíhanie a trhanie ton ľadu, ktoré padali a špliechali sem a tam do hlbín vody, nás naplňalo desivým strachom.

Nakoniec, k našej veľkej radosti, škripanie ľadu prestalo a o niekoľko hodín sa veľká masa pomaly rozdelila a akoby sa stal čin Prozreteľnosti, priamo pred nami sa rozprestieral otvorený kanál. Mali by sme sa s naším malým plavidlom odvážiť vstúpiť do tohto otvoru? Ak by sa tlak opäť zvýšil, naša malá šalupa by bola rozdrvená na prázdno. Rozhodli sme sa využiť túto šancu, a preto sme zdvihli plachtu do priaznivého

vánku a čoskoro sme sa ako dostihový kôň vydali na cestu, bežiac cez tento neznámy úzky kanál otvorenej vody.

PIATA ČASŤ

MEDZI ĽADOVÝMI OBLOHAMI

Počas nasledujúcich štyridsiatich piatich dní sme sa vyhýbali ľadovcom a lovili kanály; v skutočnosti, keby nám neprial silný južný vietor a malá loďka, pochybujem, že by sa tento príbeh niekedy dostal do sveta.

Konečne prišlo jedno ráno, keď otec povedal: „Syn môj, myslím, že sa blížime domov. Sme takmer pod ľadom. Pozri! Pred nami leží otvorená voda.“

Pred nami však bolo po oboch stranách stále niekoľko ľadovcov, ktoré sa tiahli ďaleko na sever do otvorenej vody a tiahli sa mnoho kilometrov dozadu. Priamo pred nami a podľa kompasu, ktorý sa teraz narovnal, smerom na sever, bolo otvorené more.

„Aký úžasný príbeh musíme povedať obyvateľom Štokholmu,“ pokračoval môj otec, zatiaľ čo na jeho úprimnej tvári sa objavil výraz ospravedlniteľnej radosti. „A pomysli na zlaté nugety uložené v nákladnom priestore!“

Otcovi som povedal milé slová chvály nielen za jeho statočnosť a vytrvalosť, ale aj za jeho odvážnu a smelú cestu ako objaviteľa a za to, že uskutočnil plavbu, ktorá teraz sľubovala úspešný koniec. Bol som mu tiež vďačný, že zhromaždil to bohatstvo zlata, ktoré sme niesli domov.

Zatiaľ čo sme si blahoželali k bohatým zásobám potravín a vody, ktoré sme ešte mali po ruke, a k nebezpečenstvám, ktorým sme unikli, prekvapilo nás, keď sme začuli hrozný výbuch, spôsobený trhaním obrovskej hory ľadu. Bol to ohlušujúci rev ako výstrel z tisíce kanónov. V tom čase sme sa plavili veľkou rýchlosťou a náhodou sme sa ocitli blízko obrovského ľadovca, ktorý bol podľa všetkého rovnako nehybný ako ostrov pribitý skalami. Zdalo sa však, že ľadovec sa rozštiepil a láme sa, načo bola rovnováha obludy, pozdĺž ktorej sme sa plavili, zničená a začala sa od nás klesať. Môj otec rýchlo predvídal nebezpečenstvo skôr, ako som si uvedomil jeho hrozné možnosti. Ľadovec siahal do vody mnoho stoviek metrov a keď sa prevrátil, časť vychádzajúca z vody zachytila náš rybársky čln ako páka na opornom bode a vymrštila ho do vzduchu, akoby to bola futbalová lopta.

Naša loď narazila na ľadovec, ktorý sa v tom čase už ocitol na druhej strane a stal sa vrchnou. Môj otec bol stále v lodi, zamotal sa do lanovia, zatiaľ čo mňa odhodilo asi šesť metrov preč.

Rýchlo som sa postavil na nohy a zakričal na otca, ktorý odpovedal: „Všetko je v poriadku.“ Vtom mi došlo. Hrôza za hrôzou! Krv mi stuhla v žilách. Ľadovec sa stále pohyboval a jeho obrovská váha a sila, ak by sa prevrátil, by spôsobili jeho dočasné ponorenie. Plne som si uvedomil, aký savý vír by to vytvorilo uprostred vodných svetov na všetkých stranách. V zúrivosti by sa vrhli do priehlbiny ako vlci s bielymi tesákmi dychtiví po ľudskej koristi.

V tomto najväčšom momente duševnej úzkosti si pamätám, ako som sa pozrel na našu loď, ktorá ležala na boku, a premýšľal som, či sa vôbec dokáže sama vyrovnať a či by môj otec mohol uniknúť. Bol toto koniec našich bojov a dobrodružstiev? Bola toto smrť? Všetky tieto otázky mi preblesli myslou v zlomku sekundy a o chvíľu neskôr som sa ocitol v boji na život a na smrť. Ťažký monolit ľadu sa ponoril pod hladinu a ľadová voda okolo mňa bublala v zúrivom hneve. Bol som v tanieriku, voda sa valila zo všetkých strán. Ešte chvíľu a stratil som vedomie.

Keď som sa čiastočne spamätal a prebral z mdloby napoly utopeného muža, zistil som, že ležím mokrý, stuhnutý a takmer zmrznutý na ľadovci. Ale po mojom otcovi ani po našej malej rybárskej šalupe nebolo ani stopy. Obrovský ľadovec sa spamätal a s novou rovnováhou zdvihol hlavu asi pätnásť metrov nad vlny. Vrchol tohto ľadového ostrova bola plošina s rozlohou asi pol akra.

Veľmi som miloval svojho otca a bol som zdrvený zármutkom nad hrôzostrašnosťou jeho smrti. Nadával som osudu, že ani mne nebolo dovolené spať s ním v hĺbinách oceánu. Nakoniec som sa postavil na nohy a rozhliadol sa okolo seba. Fialová kupola oblohy nad hlavou, bezbrehý zelený oceán pod ním a len občas rozoznateľný ľadovec! Moje srdce kleslo v beznádejnom zúfalstve. Opatrne som sa predierala cez breh na druhú stranu v nádeji, že sa naša rybárska loď narovnala.

Trúfala som si pomyslieť, že je možné, že môj otec ešte žije? Bol to len lúč nádeje, ktorý mi zažiaril v srdci. Ale očakávanie mi zohrialo krv v žilách a rozprúdilo ju ako vzácny stimulant každým vláknom môjho tela.

Prikradol som sa blízko k strmému svahu ľadovca a nazrel som hlboko dole, dúfajúc, stále dúfajúc. Potom som obišiel ľadovec a prezeral si každý kúsok cesty, a tak som sa stále točil dookola. Jedna časť môjho mozgu sa určite stávala maniakálnou, zatiaľ čo druhá časť, verím a verím dodnes, bola dokonale racionálna.

Uvedomoval som si, že som túto cestu prešiel už tucetkrát, a hoci jedna časť mojej inteligencie rozumne vedela, že v nej nezostala ani štipka nádeje, predsa ma akási zvláštna fascinujúca zmätenosť očarovala a nútila ma stále sa oklamávať očakávaním. Druhá časť môjho mozgu mi akoby hovorila, že hoci neexistuje žiadna možnosť, že by môj otec žil, ak by som prestal vykonávať túto okružnú púť, ak by som sa na chvíľu zastavil, bolo by to priznanie porážky a keby som to urobil, cítil by som,

že by som sa zbláznil. Tak som hodinu za hodinou chodil dookola, bál som sa zastaviť a oddýchnuť si, no fyzicky som bol bezmocný pokračovať dlhšie. Ach, hrôza z hrôz! Byť vrhnutý do tejto rozľahlej vody bez jedla a pitia a len zradný ľadovec ako miesto trvalého pobytu. Srdce sa mi stiahlo a všetka nádej sa premieňala na čierne zúfalstvo.

Potom sa natiahla ruka Vysloboditeľa a mŕtve ticho samoty, ktorá sa rýchlo stávala neznesiteľnou, zrazu prerušil výstrel zo signálnej pištole. V prekvapenom úžase som zdvihol zrak, keď som necelý pol míle odo mňa uvidel veľrybársku loď blížiacu sa ku mne s plne napnutými plachtami.

Moja neustála aktivita na ľadovci zjavne upútala ich pozornosť. Keď sa priblížili, vyložili čln a opatrne zostúpili k okraju vody, kde ma zachránili a o niečo neskôr vyniesli na palubu veľrybárskej lode.

Zistil som, že ide o škótsku veľrybársku loď „Arlington“. V septembri vyplávala z Dundee a okamžite sa vydala do Antarktídy hľadať veľryby. Kapitán Angus MacPherson sa zdal byť láskavo naladený, ale v otázkach disciplíny, ako som sa čoskoro dozvedel, mal železnú vôľu. Keď som sa mu pokúsil povedať, že som prišiel „z vnútra“ Zeme, kapitán a dôstojník sa na seba pozreli, pokrútili hlavami a trvali na tom, aby ma umiestnili na lôžku pod prísny dohľadom lodného lekára.

Bol som veľmi slabý z nedostatku jedla a nespál som už mnoho hodín. Po niekoľkých dňoch odpočinku som sa však jedného rána zobudil, obliekol sa bez toho, aby som si vypýtal povolenie od lekára alebo od kohokoľvek iného, a povedal som im, že som rovnako duševne zdravý ako ktokoľvek iný.

Kapitán si ma poslal po mňa a znova sa ma vypytoval, odkiaľ som prišiel a ako som sa ocitol sám na ľadovci v ďalekom Antarktickom oceáne. Odpovedal som, že som práve prišiel z „vnútra“ Zeme, a potom som mu rozprával, ako sme s otcom prišli cez Špicbergu a vyšli cez južný pól, načo ma spýtali. Neskôr som počul kapitána povedať dôstojníkovi, že som blázon ako marcový zajac a že musím zostať vo väzbe, kým nebudem dostatočne racionálny, aby som o sebe pravdivo hovoril.

Nakoniec, po dlhom prosení a mnohých sľuboch, ma zbavili pút. Vtedy a tam som sa rozhodol vymyslieť si nejaký príbeh, ktorý by kapitána uspokojil, a už nikdy nespomínať svoju cestu do krajiny „Dymového boha“, aspoň kým nebudem v bezpečí medzi priateľmi.

Do dvoch týždňov mi bolo dovolené odísť a zaujať miesto jedného z námorníkov. O niečo neskôr ma kapitán požiadal o vysvetlenie. Povedal som mu, že moja skúsenosť bola taká hrozná, že sa bojím o svoju pamäť, a prosil som ho, aby mi dovolil nechať túto otázku nezodpovedanú do budúcnosti. „Myslím si, že sa značne zotavujete,“ povedal, „ale ešte nie ste celkom pri zmysloch.“ „Dovoľte mi vykonať takú prácu, akú

mi pridelíte,“ odpovedal som, „a ak vás to dostatočne neodmení, zaplatím vám hneď po príchode do Štokholmu – do posledného haliera.“ Tým sa vec skončila.

Keď som konečne dorazil do Štokholmu, ako som už rozprával, zistil som, že moja dobrá matka si odniesla svoju odmenu pred viac ako rokom. Rozprával som tiež, ako ma neskôr zrada príbuzného priviedla do blázince, kde som zostal dvadsaťosem rokov – zdanlivo nekonečné roky – a ešte neskôr, po prepustení, ako som sa vrátil k životu rybára a usilovne ho nasledoval dvadsaťsedem rokov, potom ako som sa dostal do Ameriky a nakoniec do Los Angeles v Kalifornii. Ale toto všetko môže čitateľa málo zaujímať. V skutočnosti sa mi zdá, že vyvrcholenie mojich úžasných ciest a zvláštnych dobrodružstiev nastalo, keď ma škótska plachetnica odviezla z ľadovca v Antarktickom oceáne.

ŠIESTA ČASŤ

ZÁVER

Na záver tohto príbehu o mojich dobrodružstvách by som chcel vyhlásiť, že pevne verím, že veda o kozmológii Zeme je ešte len v plienkach. Existuje toľko vecí, ktoré sú dnes svetovo akceptované, nevysvetlené a vždy ním zostane, kým naši geografi nepoznajú a neuznajú krajinu „Dymového boha“.

Je to krajina, z ktorej pochádzajú veľké cédrové kmene, ktoré objavili bádatelia v otvorených vodách ďaleko za severným okrajom zemskej kôry, a tiež telá mamutov, ktorých kosti sa nachádzajú v rozsiahlych ložiskách na sibírskom pobreží.

Severskí bádatelia toho dosiahli veľa. Sir John Franklin, De Haven Grinnell, Sir John Murray, Kane, Melville, Hall, Nansen, Schwatka, Greely, Peary, Ross, Gerlache, Bernacchi, Andree, Amsden, Amundson a ďalší sa všetci snažili dobyť zamrznutú citadelu tajomstva.

Pevne verím, že Andree a jeho dvaja statoční spoločníci, Strindberg a Fraenckell, ktorí v tú nedeľu popoludní 11. júla 1897 odplávali v balóne „Oreon“ zo severozápadného pobrežia Špicbergov, sú teraz vo „vnútornom“ svete a nepochybne sa zabávajú, tak ako mňa a môjho otca zabávala dobrosrdečná rasa obrov obývajúcich vnútorný Atlantický kontinent.

Keďže som sa týmto problémom pokorne venoval roky, dobre poznám akceptované definície gravitácie, ako aj príčinu príťažlivosti magnetickej ihly, a som pripravený povedať, že pevne verím, že magnetickú ihlu ovplyvňujú výlučne elektrické prúdy, ktoré úplne obaľujú Zem ako odev, a že tieto elektrické prúdy v nekonečnom okruhu vychádzajú z južného konca valcového otvoru Zeme, rozptyľujú sa a šíria sa po celom „vonkajšom“ povrchu a šialene sa ženú smerom k severnému pólu. A hoci sa tieto

prúdy zdanlivo rozbiehajú do vesmíru na zemskej krivke alebo okraji, opäť klesajú na „vnútorný“ povrch a pokračujú v ceste na juh pozdĺž vnútra zemskej kôry smerom k otvoru takzvaného južného pólu.(24)

(24 „Pán Lemstrom dospel k záveru, že na povrchu zeme okolo neho prebieha elektrický výboj, ktorý je možné pozorovať iba pomocou spektroskopu, a že z diaľky sa javí ako slabý prejav polárnej žiary, javu bledého a horiaceho svetla, ktorý je niekedy viditeľný na vrcholoch Špicbergov.“ – Arktický manuál, strana 739.)

Čo sa týka gravitácie, nikto nevie, čo to je, pretože sa nestanovilo, či je to atmosférický tlak, ktorý spôsobuje pád jablka, alebo či 150 míľ pod povrchom Zeme, údajne v polovici zemskej kôry, existuje nejaká silná magnetická príťažlivosť, ktorá ho priťahuje. Preto, či je jablko, keď opustí konár stromu, priťahované alebo tlačené nadol k najbližšiemu bodu odporu, študentom fyziky nie je známe.

Sir James Ross tvrdil, že objavil magnetický pól približne na sedemdesiatich štyroch stupňoch zemepisnej šírky. To je nesprávne – magnetický pól je presne v polovici vzdialenosti zemskou kôrou. Ak má teda zemská kôra hrúbku tristo míľ, čo je vzdialenosť, ktorú odhadujem, potom je magnetický pól nepochybne sto päťdesiat míľ pod povrchom Zeme, nezáleží na tom, kde sa test vykoná. A v tomto konkrétnom bode sto päťdesiat míľ pod povrchom gravitácia prestáva pôsobiť, neutralizuje sa; a keď prejdeme za tento bod smerom k „vnútornému“ povrchu Zeme, spätná príťažlivosť geometricky narastá na sile, až kým neprejdeme ďalších sto päťdesiat míľ, čo by nás priviedlo na „vnútro“ Zeme.

Ak by sa teda v Londýne, Paríži, New Yorku, Chicagu alebo Los Angeles vyvrtal otvor cez zemskú kôru vo vzdialenosti tristo míľ, spojil by tieto dva povrchy. Zatiaľ čo zotrvačnosť a hybnosť závažia spusteného z „vonkajšieho“ povrchu by ho uniesli ďaleko za magnetický stred, pred dosiahnutím „vnútorného“ povrchu Zeme by sa jeho rýchlosť postupne znižovala, po prekročení polovice by sa nakoniec zastavila a okamžite by klesla späť k „vonkajšiemu“ povrchu a pokračovala by v kmitaní, podobne ako kyvadlo po odobratí sily, až kým by sa nakoniec nezastavilo v magnetickom strede alebo v tomto konkrétnom bode presne v polovici vzdialenosti medzi „vonkajším“ a „vnútorným“ povrchom Zeme.

Denné otáčanie Zeme v špirálovej rotácii – rýchlosťou viac ako tisíc míľ za hodinu, alebo približne sedemnášť míľ za sekundu – z nej robí obrovské teleso generujúce elektrinu, obrovský stroj, mocný prototyp maličkého dynamu vyrobeného človekom, ktoré je v najlepšom prípade len chabou napodobeninou prírodného originálu.

Údolia tohto vnútorného kontinentu Atlantída, hraničiace s hornými vodami najvzdialenejšieho severu, sú v sezóne pokryté najveľkolepejšími a najbujnejšími kvetmi. Nie stovky a tisíce, ale milióny akrov, z ktorých je peľ alebo kvety unášaný

d'aleko takmer všetkými smermi špirálovými rotáciami Zeme a z toho vyplývajúcim rušením vetra, a práve tieto kvety alebo peľ z rozsiahlych kvetinových lúk „vnútri“ vytvárajú farebné snehy arktických oblastí, ktoré tak mystifikovali severných objaviteľov.(25)

(25 Kane, zv. I, strana 44, hovorí: „Prešli sme okolo ‚karmínových útesov‘ Sira Johna Rossa predpoludním 5. augusta. Škvrny červeného snehu, od ktorých odvodzujú svoje meno, bolo možné jasne vidieť vo vzdialenosti desiatich míľ od pobrežia.“

La Chambre v správe o Andreeho balónovej expedícii na strane 144 uvádza: „Na ostrove Amsterdam je sneh na značnej vzdialenosti sfarbený do červena a učenci ho zbierajú, aby ho skúmali mikroskopicky. V skutočnosti vykazuje určité zvláštnosti; predpokladá sa, že obsahuje veľmi malé rastliny. Scoresby, slávny veľrybár, si to už všimol.“)

Táto nová krajina „vnútri“ je nepochybne domovom, kolískou ľudskej rasy a z hľadiska objavov, ktoré sme urobili, musí mať nevyhnutne najdôležitejší vplyv na všetky fyzikálne, paleontologické, archeologické, filologické a mytologické teórie staroveku.

Tá istá myšlienka návratu do krajiny tajomstiev – k samotnému počiatku – k pôvodu človeka – sa nachádza v egyptských tradíciách o skorších pozemských oblastiach bohov, hrdinov a ľudí, od historických fragmentov Manethona, plne overených historickými záznamami z novších vykopávok v Pompejach, ako aj tradíciami severoamerických Indiánov.

Je hodina po polnoci – je tu nový rok 1908 a toto je jeho tretí deň. Keďže som konečne dokončil záznam o svojich zvláštnych cestách a dobrodružstvách, ktoré by som chcel dať svetu, som pripravený, ba dokonca túžim po pokojnom odpočinku, ktorý, ako som si istý, prinesie životné skúšky a peripetie. Som starý a plný dobrodružstiev aj smútkov, no zároveň bohatý na tých pár priateľov, ktorých som si upevnil v mojom úsilí viesť spravodlivý a čestný život. Ako príbeh, ktorý je takmer vyrozprávaný, aj môj život sa rozplýva. Mám silné tušenie, že sa nedožijem východu ďalšieho slnka. Takto uzatváram svoje posolstvo. OLAF JANSEN.

SIEDMA ČASŤ

AUTOROV DOSLOV

S dešifrovaním a úpravou rukopisov Olafa Jansena som mal veľké ťažkosti. Dovolil som si však zrekonštruovať len niekoľko výrazov a nijako som tým nezmenil ducha ani význam. Inak nebol pôvodný text ani doplnený, ani z neho nebol odobratý.

Je pre mňa nemožné vyjadriť svoj názor na hodnotu alebo spoľahlivosť úžasných vyhlásení Olafa Jansena. Opis zvláštnych krajín a ľudí, ktorých navštívil, umiestnenie

miest, názvy a smery riek a ďalšie informácie tu uvedené dohromady sa vo všetkých ohľadoch zhodujú s hrubými nákresmi, ktoré mi zveril tento starý Severan, a ktoré spolu s rukopisom mám v úmysle neskôr darovať Smithsonianmu inštitútu, aby ich uchoval pre tých, ktorí sa zaujímajú o tajomstvá „najvzdialenejšieho severu“ – zamrznutého kruhu ticha. Je isté, že vo védскеj literatúre, v dielach „Jozef Flavius“, „Odysea“, „Iliada“, „Rané dejiny čínskej civilizácie“ od Terriena de Lacouperieho, Flammarionove „Astronomické mýty“, Lenormantove „Počiatky dejín“, Hesiodova „Teogónia“, spisy Sira Johna de Maundevillea a Sayceove „Záznamy minulosti“ je veľa vecí, ktoré sú, mierne povedané, zvláštne v súlade so zdanlivo neuveriteľným textom nachádzajúcim sa v žltom rukopise starého severského muža Olafa Jansena a teraz prvýkrát zverejneným svetu.

KONIEC